

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Х.ДОСМҰХАМЕДОВ АТЫНДАҒЫ АТЫРАУ УНИВЕРСИТЕТІ КеАҚ
ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ЕСЕП КАФЕДРАСЫ

ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАТТАУ БАҒДАРЛАМАСЫ
6В04105 – Қаржы және аналитика білім бағдарламасы

Атырау, 2023

«Бекітемін»
Академиялық мәселелер жөніндегі
проректор

А.Е. Чукуров
2023 ж.

ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАТТАУ БАҒДАРЛАМАСЫ

5B050900 - Қаржы, 6B04105 – Қаржы және аналитика білім бағдарламасы білім алушыларына арналған

Бағдарлама білім алушыларды қорытынды аттестаттауды өткізу ережелері негізінде әзірленген (СМЖ №025)

Құрастырғандар: PhD, қауымдастырылған профессор м.а. - Ахметова А.С.
э.ғ.к., қауымдастырылған профессор м.а. - Ахметова Г.Т.
PhD, қауымдастырылған профессор м.а. – Иғалиева Л.Н.

Қаржы және есеп кафедрасының мәжілісінде талқыланды.

« 11 » 01, 2023 жыл, хаттама № 60
Кафедра меңгерушісі м.а. Ахметова А.С.

Экономика және құқық факультетінің Ғылыми кеңесімен бекітілді.

« 27 » 01, 2023 жыл, хаттама № 5
Факультеттің Ғылым кеңесінің төрайымы Э.М.Адиетова

Келісілді:

Факультет деканы Э.М.Адиетова « 27 » 01, 2023 жыл

Білім бағдарламасының академиялық сапасын арттыру және дамуын қамтамасыз ету кеңсесінің жетекшісі Сулейменова Ж.О.
« 30 » 01, 2023 жыл

Университет оқу-әдістемелік кеңесімен бекітілді.

« 30 » 01, 2023 жыл, хаттама № 3

1. Қорытынды аттестаттаудың мақсаты мен міндеттері

5B050900-Қаржы, 6B04105-Қаржы және аналитика мамандығы бойынша мамандықтары бойынша бітірушілерді қорытынды аттестаттау дипломдық жұмыстан/жобалардан басқа кәсіби міндеттерді шешуге теориялық дайындықты анықтауға мүмкіндік беретін оқу бағыты бойынша кешенді емтиханды қамтиды.

Қорытынды аттестаттау мазмұнын университет (кафедра) белгілейді. Ол «Қаржы», «Салық және салық салу» оқу пәндері бойынша сұрақтарды және есептерді қамтиды.

Қорытынды аттестацияның мақсаты:

6B04105-Қаржы және аналитика білім бағдарламасы бойынша білім алушының мемлекеттік кәсіпорындарда, мекемелерде, коммерциялық емес және коммерциялық ұйымдарда, Екінші деңгейдегі банктерде, Ұлттық банкте ұйымдастырушылық, талдамалық және жобалау қызметі үшін қазақстандық еңбек нарығында жоғары білікті қаржыгерлерді орындауға даярлық деңгейін белгілеу. Оқыту барысында осы бағдарламаның студенттері әлеуметтік-экономикалық және саяси процестерді талдау, негізделген басқару шешімдерін әзірлеу дағдыларын игереді.

Қорытынды аттестацияның міндеті:

- түлектің дербес ғылыми-зерттеу және оқытушылық жұмысқа дайындық деңгейін анықтау және оны бағалау;

- дербес ғылыми және педагогикалық қызмет дағдыларын дамыту, оқыту нәтижесінде алынған теориялық және практикалық дағдыларды жүйелеу. Негізгі білім беру бағдарламаларын әзірлеуді аяқтайтын қорытынды аттестаттау білім алушылардың міндетті қорытынды аттестаттауы болып табылады. 6B04105-Қаржы және аналитика ББ бағдарламасына сәйкес «Қорытынды аттестаттау» блогы қорғауға дайындықты және қорғау рәсімін, сондай-ақ кешенді емтиханды тапсыруды қоса алғанда, бітіру біліктілік жұмысын дайындауды қамтиды. Қорытынды аттестаттауды білім алушылардың негізгі білім беру бағдарламаларын меңгеру нәтижелерінің мемлекеттік білім беру стандартының талаптарына сәйкестігін анықтау мақсатында кешенді емтихан комиссиялары жүргізеді.

2. Қорытынды аттестаттауға енгізілетін құзыреттіліктер

ҚА барысында білім алушылар келесі құзыреттіліктерінің қалыптасқанын көрсетуі тиіс

Кешенді емтихан:

- қол жетімді ақпарат көздері негізінде проблемалық жағдайды шешудің нұсқаларын іздеуді жүзеге асырады. Таңдалған алгоритм шеңберінде одан әрі егжей-тегжейлі әзірленуге жататын мәселелерді (міндеттерді) айқындайды;

- қойылған мақсатқа қол жеткізу стратегиясын олардың әрқайсысының нәтижесін болжай отырып және олардың жоспарланған қызметтің сыртқы ортасына және осы қызметке қатысушылардың өзара қарым-қатынастарына әсерін бағалай отырып, қадамдар тізбегі ретінде әзірлейді;

- жобаның мақсатын, міндеттерін, өзектілігін, маңыздылығын (жобаның түріне байланысты ғылыми, практикалық, әдістемелік және басқа), күтілетін нәтижелерді және оларды қолданудың ықтимал салаларын тұжырымдай отырып, белгіленген проблема шеңберінде жоба тұжырымдамасын әзірлейді;

- жоба нәтижелерін практикаға енгізудің мүмкін жолдарын (алгоритмдерін) ұсынады (немесе оны енгізуді жүзеге асырады);

- ұйымдар мен бөлімшелердің қызметін жоспарлау, банктерде ұйымдық және басқарушылық құрылымды қалыптастыру;

- басқару шешімдерінің сапасын бақылауды ұйымдастыру және әкімшілік процестерді жүзеге асыру;

- сыртқы ұйымдармен және азаматтармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру.

Дипломдық жұмыс (жоба):

- мақсатын, міндеттерін, өзектілігін, маңыздылығын (жобаның түріне байланысты ғылыми, практикалық, әдістемелік және басқа), күтілетін нәтижелерді және оларды қолданудың ықтимал салаларын тұжырымдай отырып, белгіленген проблема шеңберінде жоба тұжырымдамасын әзірлеу;;

- қызмет нәтижесінің бейнесін көру және осы нәтижеге жету үшін қадамдар тізбегін жоспарлау. Жобаны тұтастай іске асырудың жоспар-кестесін және оның орындалуын бақылау жоспарын қалыптастырады;

- жоба нәтижелерін тәжірибеге енгізудің мүмкін жолдарын (алгоритмдерін) ұсыну (немесе оны енгізуді жүзеге асыру);

- әлеуметтік, этникалық, конфессиялық және мәдени айырмашылықтарды толерантты түрде қабылдай отырып, ұжымда жұмыс істеу қабілеті;

- өзін-өзі ұйымдастыру және өзін-өзі тәрбиелеу қабілеті;

- өз кәсіби қызметінде нормативтік және құқықтық құжаттарды іздеу, талдау және пайдалану дағдыларын меңгеру;

- ұйымдастырушылық және басқарушылық шешімдерді табу қабілеті және олар үшін қабылданған шешімдердің әлеуметтік маңыздылығы тұрғысынан жауап беруге дайын болу;

- бұл зерттеу жоспарын құра білу және теориялық тұрғыдан қаржылық қатынастар саласындағы практикалық жағдайды сипаттау моделін тұжырымдайды;

- іскерлік қарым-қатынас пен көпшілік алдында сөйлеу, келіссөздер, кеңестер жүргізу, іскерлік хат алмасуды жүзеге асыру және электрондық коммуникацияларды қолдау қабілеті;

- ұйымдардың өндірістік қызметін басқаруда шешім қабылдау әдістерін меңгеру;

- ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана отырып және ақпараттық қауіпсіздіктің негізгі талаптарын ескере отырып, ақпараттық және библиографиялық мәдениет негізінде кәсіби қызметтің стандартты міндеттерін шешу қабілеті;

- бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз етуге бағытталған Ұйымның стратегиясын әзірлеу және жүзеге асыру, Стратегиялық талдау дағдыларын меңгеру;

2.1. Әмбебап (базалық) құзыреттіліктер (ӘҚ):

- абстрактілі ойлауға, талдауға, синтездеуге қабілетті (ӘҚ-1);

- стандартты емес жағдайларда әрекет етуге, қабылданған шешімдер үшін әлеуметтік және этикалық жауапкершілікті көтеруге дайын (ӘҚ-2);

- өзін-өзі дамытуға, өзін-өзі жүзеге асыруға, шығармашылық әлеуетті пайдалануға дайын (ӘҚ-3);

2.2. Жалпыкәсіптік құзыреттер (ЖКК):

Жалпы кәсіби құзыреттілік-маманның кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін ықпалдастырылған білім, дағдылар мен тәжірибе, сондай-ақ жеке қасиеттер негізінде кәсіби міндеттер жиынтығын шешу қабілеті.

- кәсіби қызметті талдау, жоспарлау және ұйымдастыру қабілеті (ЖКК-1);

- кәсіби қызмет саласындағы міндеттерді шешу үшін орыс және шет тілдерінде ауызша және жазбаша нысанда коммуникацияға дайын болу (ЖКК-2);

- әлеуметтік, этникалық, конфессиялық және мәдени айырмашылықтарды толеранттылықпен қабылдай отырып, өзінің кәсіби қызметі саласында ұжымды басқаруға дайын болу (ЖКК-3).

2.3. Кәсіптік құзыреттер (КК):

Кәсіби құзыреттілік – маманның нақты білім, білік, дағды негізінде таңдалған қызмет саласындағы кәсіби міндеттер жиынтығын шешу қабілеті.

(Тек осы ББ бағдарланған кәсіби қызмет түрлеріне сәйкес келетін кәсіби құзыреттер ғана тізімделуі керек.)

- қол жетімді ақпарат көздері негізінде проблемалық жағдайды шешудің нұсқаларын іздеуді жүзеге асырады. Таңдалған алгоритм шеңберінде одан әрі егжей-тегжейлі әзірленуге жататын мәселелерді (міндеттерді) айқындайды (КҚ-1);

- қойылған мақсатқа қол жеткізу стратегиясын олардың әрқайсысының нәтижесін болжай отырып және олардың жоспарланған қызметтің сыртқы ортасына және осы қызметке қатысушылардың өзара қарым-қатынастарына әсерін бағалай отырып, қадамдар тізбегі ретінде әзірлейді (КҚ-2);

- жобаның мақсатын, міндеттерін, өзектілігін, маңыздылығын (жобаның түріне байланысты ғылыми, практикалық, әдістемелік және басқа), күтілетін нәтижелерді және оларды қолданудың ықтимал салаларын тұжырымдай отырып, белгіленген проблема шеңберінде жоба тұжырымдамасын әзірлейді (КҚ-2);

- жоба нәтижелерін практикаға енгізудің мүмкін жолдарын (алгоритмдерін) ұсынады (немесе оны енгізуді жүзеге асырады) (КҚ-3);

- ұйымдар мен бөлімшелердің қызметін жоспарлау, банктерде ұйымдық және басқарушылық құрылымды қалыптастыру(КҚ-4);

- басқару шешімдерінің сапасын бақылауды ұйымдастыру және әкімшілік процестерді жүзеге асыру(КҚ-5);

- сыртқы ұйымдармен және азаматтармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру(КҚ-6);.

3. Қорытынды аттестаттау көлемі, құрылымы және мазмұны

Университетте қорытынды аттестаттау дипломдық жұмысты (жобаны) қорғау немесе кешенді емтиханды тапсыру түрінде өткізіледі. Қорытынды аттестаттау кемінде 12 академиялық кредитті құрайды. ҚА ұзақтығы–6 апта.

Білім беру бағдарламасы бойынша қорытынды аттестаттау мыналарды қамтиды:

- дипломдық жұмысты (жобаны)дайындау және қорғау;

- кешенді емтихан тапсыруға дайындық және тапсыру.

3.1 Кешенді емтихан

Кешенді емтиханның мақсаты–түлектің кәсіби дайындық деңгейін және оның кәсіби қызметі саласындағы практикалық мәселелерді шешуге қабілеттілігін анықтау.

Кешенді емтихан алдында білім алушыларға қорытынды аттестаттауға шығарылатын мәселелер бойынша кеңес беру жүргізіледі.

Емтихан материалдарын экономика және құқық факультетінің Ғылыми кеңесі бекітеді. Емтихан билеттеріне факультет деканы мен кафедра меңгерушісі қол қояды.

Кешенді емтихан билеттер бойынша ауызша, аттестаттау комиссиясының ашық отырысында өткізіледі. Билеттер бойынша емтихан өткізу кезінде емтихан тапсырушыға жауап беруге дайындалу үшін 1 сағат беріледі. Емтихан билетінің сұрақтарына білім алушы көпшілік алдында жауап береді. АҚ мүшелері қарастырылып отырған тақырыптар бойынша білім алушының білім тереңдігін анықтау мақсатында қосымша сұрақтар қоюға құқылы. Емтихан билетінің сұрақтарына ауызша жауап беру ұзақтығы 30 минуттан аспауы тиіс. Емтиханға жауап беруге дайындық барысында осы ҚА бағдарламасын және осы бағдарламаның 3.3-тармағында көрсетілген әдебиеттерді пайдалануға рұқсат етіледі.

3.2 Кешенді емтиханға шығарылатын сұрақтары бар пәндер тізбесі

Пән бойынша қорытынды аттестаттаудың болжамды тақырыптары

«Қаржы» пәні бойынша

1. Ақша: түсінігі, сыныптамасы, функциялары
2. Қазақстан Республикасында қолма қол ақша айналымын және қолмақолсыз ақша айналымын ұйымдастыру және реттеу
3. Ақша жүйелерінің мәні, типтері және негізгі элементтері. Қазақстан Республикасы ақша жүйесінің негізгі сипаттамасы

4. Ақша айналысы және оның заңдылықтары. Қазақстан Республикасындағы ақша айналысының қазіргі жай-күйі
5. Инфляцияның мәні, есептеу және реттеу әдістері, әлеуметтік-экономикалық салдарлары
6. Валюталық операциялар және валюталық тәуекелдерді басқару
7. Валюталық нарық: мәні, функциялары, субъектілері және объектілері
8. Халықаралық және ұлттық валюталық жүйелердің мәні, қазіргі жай-күйі
9. Қазақстан Республикасы Ұлттық банкі қызметінің мақсаты және міндеттері. Ұлттық банк жүзеге асыратын ақша-несиелік реттеудің негізгі құралдары және әдістері
10. Банк жүйелерінің түрлері. Қазақстан Республикасы банк жүйесінің қазіргі жай-күйі, оның элементтерінің сипаттамасы
11. Коммерциялық банктердің қызметтерін реттеу үшін қолданылатын экономикалық (пруденциалдық) нормативтер
12. Банктің есеп айырысу-кассалық операциялары
13. Коммерциялық банктердің активтік операциялары және активтер қоржыны
14. Банктердің пассивтік операцияларының мәні, формалары мен түрлері
15. Қарыз пайызының мәні және пайыздық мөлшерлемелердің түрлері
16. Қарыз алушының (жеке және заңды тұлғалардың) несие қабілеттілігін талдаудың банктік технологиялары
17. Депозиттік операциялардың мәні және депозиттердің сыныптамасы
18. Банктік салымдарды сақтандыру жүйесі: пайда болу тарихы, маңызы, шетелдік және қазақстандық тәжірибесі
19. Қазақстан Республикасының несие жүйесі дамуының заманауи үрдісі
20. Банктік қызметтер мен банктік өнімдерге нарықтық сұранысты зерттеу
21. Несиелік мониторинг және проблемалық несиелермен банк жұмысы
22. Лизингтің мәні, сыныптамасы, шұғыл және қаржылық лизингтің сипаттамалары
23. Факторингтік және форфейтингтік қызметтің мәні, қағидалары, түрлері
24. Электронды банкингтің тәуекелін басқару
25. Қашықтықтан банктік қызмет көрсету технологиясы: электронды банктік қызметтер
26. Қаржының мәні, функциялары және айрықша ерекше белгілері
27. Қаржы ресурстары мен қаржы қорлары: қалыптастыру көздері, түрлері және оларды пайдалану бағыттары
28. Қазақстан Республикасы қаржы жүйесін құру негіздері, аялары мен буындарының сипаттамасы
29. Қазақстан Республикасының қаржы саясаты, қазіргі жағдайлардағы оның мәні мен міндеттері
30. Қазақстан Республикасында қаржыны басқару: мәні, басқару жүйесінің негізгі элементтерінің сипаттамасы
31. Қаржылық бақылаудың мәні және ұйымдастырылуы, формалары, түрлері, әдістері
32. Қаржылық жоспарлау және болжамдаудың мәні, мақсаттары, міндеттері, қағидалары. Қаржылық жоспарлар жүйесі
33. Мемлекеттік қаржының мазмұны, қоғамдық тауарлар және олардың сипаттамасы
34. Қаржы цифрландыру үдерісінің заманауи үрдісі
35. «Қаржылық сауаттылық» және «қаржылық қауіпсіздік» түсініктерінің арасындағы байланыс сипаттамасы
36. Халықтың қаржылық сауаттылығының негізгі мәселелері
37. Мемлекеттік бюджеттің мәні, функциялары және әлеуметтік-экономикалық міндеттерді шешудегі рөлі
38. Қазақстан Республикасы мемлекеттік бюджетінің табыстары мен шығыстары, олардың құрамы мен құрылымы
39. Бюджет тапшылығы мен бюджет профицитінің мәні, тапшылықты жабу әдістері

40. Қазақстан Республикасының бюджет жүйесі: деңгейлері және құру қағидалары, бюджет үдерісінің ұйымдастырылуы, кезеңдері
41. Жеке бюджетті қалыптастырудың әдістері
42. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры және оның елдің экономикасы мен қаржы жүйесінің тұрақты дамуындағы рөлі
43. Бюджеттен тыс қорлар, олардың құрылымы, арналымы, қалыптастыру көздері
44. Мемлекеттік несиенің мәні мен қажеттілігі, түрлері, формалары мен әдістері
45. Мемлекеттік борыштың мәні, сыныптамасы, басқарылуы
46. Әлеуметтік-экономикалық үдерістерді қаржылық реттеу: мазмұны, формалары мен әдістері
47. Сыртқы экономикалық қызметті реттеудің мәні, әдістері мен нысандары
48. Елдің төлем балансы: арналымы, мазмұны, елдің валюталық жүйесіндегі рөлі
49. Қаржы нарығы мәні, құрамы және нарықтық экономикадағы қажеттігі
50. Сақтандырудың экономикалық мәні. Сақтандыру қатынастарын олардың мақсаты нысаналылығы бойынша топтастыру, олардың сипаттамасы
51. Қаржылық дағдарыстар ұғымы, себептері мен салдарлары, әлемдегі ірі қаржылық дағдарыстар
52. Қаржы менеджментінің мазмұны, субъектілері және объектілері, функциялары, мақсаты, міндеттері
53. Корпорацияны қаржыландырудың қарыздық көздерінің мәні, түрлері
54. Корпорацияның негізгі капиталы: мәні, құнын бағалау және тозуы
55. Корпорацияның айналым капиталының ролі мен жіктелуі. Айналым капиталын ұйымдастырудың қағидалары
56. Корпорацияның қаржылық жағдайы түсінігі және бағалау негіздері
57. Корпорацияның пайдасы: мәні, қалыптастыру, бөлу және пайдалану
58. Корпорация шығындарының мәні, сыныптамасы, сипаттамасы, қаржыландыру көздері
59. Үй шаруашылықтары қаржы ресурстарының құрамы мен құрылымы. Үй шаруашылықтарының (отбасы) бюджеті
60. Кәсіпорынның өзін өзі ақтап отырғанын анықтау үшін абсолютті өтімділік коэффициентін анықтаңыз. Есептеуге қажетті берілгендер:

Ақша қаражаттары – 500 000 тг.

Инвестициялар – 780 000 тг.

Ғимарат және жарақтар – 854 000 тг.

Банктің несиесі – 1 200 000 тг.

Салықтар, алымдар және т.с.с. – 200 450 тг.

61. Келесі мәліметтер бар: қолма-қол ақша - 70 мың теңге; қысқа мерзімді қаржылық инвестициялар - 28 мың теңге; дебиторлық берешек - 130 мың теңге; негізгі құралдар - 265 мың теңге; материалдық емес активтер - 34 мың теңге; тауарлы-материалдық қорлар - 155 мың теңге, кредиторлық борыш - 106 мың теңге, қысқа мерзімді банктік несие - 95 мың теңге; ұзақ мерзімді несиелер - 180 мың теңге. Ағымдағы, тез, абсолютті өтімділік коэффициенттерін анықтаңыз.
62. Кәсіпорынның банктегі шотында 120 млн. теңге бар. Банк жылдық 21% мөлшерлемен сыйақы төлейді. Кәсіпорынға бірлескен кәсіпорынның жарғылық капиталына өз капиталымен кіру және оның бес жылда екі еселенетіндігі жөніндегі ұсынысы түсті. Ұсынысты қабыл алған жөн бе (жай және күрделі пайыздық мөлшерлемелермен есептеу керек)?
63. Ұйым өз қызметін қаржыландыру үшін меншікті капиталды (жай акциялар) және қарыз капиталын (банктік қарыз) пайдаланады. Несиенің құны - жылдық 28%, меншікті капиталдың қайтарымы - жылдық 32% (баламалы инвестициялардың қайтарымы). Егер қарыз көздерінің үлесі 60% болса, капиталдың орташа өлшенген құнын анықтаңыз.
64. Кәсіпорынның қаржылық циклінің ұзақтығын есептеу керек. Есепті жылдағы ұйым қызметінің көрсеткіштері:

- өнімді өткізуден түсім - 200 млн. тг.;
- өнімді өндіру мен өткізуге шығындар -150 млн. тг.;
- запастар - 20 млн. тг.;
- дебиторлық борыш - 50 млн. тг.;
- кредиторлық борыш - 30 млн. тг.

65. Өнеркәсіптік кәсіпорын үшін капиталдың орташа өлшенген құнын есептеңіз. Меншікті айналым капиталы - 15 000 мың теңге (құны - 3,54%), қарапайым акцияларды қосымша шығару арқылы капиталды толықтыру - 5000 мың теңге (құны - 7,45%). Коммерциялық банктік қарыз түріндегі қарыз капиталы - 12,000 мың теңге (құны - 15,28%).
66. Кәсіпорынның айналым капиталы бір жылда: ағымдағы жылдың 1 қаңтарына 27 млн. тг, сәуіріне 28 млн. тг., шілдесіне 28,5 млн.тг, қазанына 29 млн.тг, келесі жылдың қаңтарына 30 млн теңгені құрады. Өткізілген тауарлық өнімнің өзіндік құны – 255 млн.тг. Айналым құралдарының айналымдылығын: 1) айналымдар саны бойынша; 2) күндермен есептелген бір айналымның ұзақтығы.
67. «А» компаниясының тауарларын өндіретін корпорацияның өндірген өнімдерін сатудан түскен табыс осы жылы 1 млрд. теңгені құрады. Осы корпорацияның жылдағы негізгі қорларының құны 250 миллион теңгені құрайды. Жұмысшылардың орташа саны – 10000 адамды құрады. Бәсекелес «Б» компаниясының осы жылдағы кірісі 900 миллион теңгені құрады. «Б» корпорацияның негізгі қорларының құны 200 миллион теңгені құрайды. Өндіріс жұмысшыларының орташа саны 8000 адамды құрайды. Жоғарыда көрсетілген мәліметтерге сәйкес екі компанияның негізгі қорларды пайдалану көрсеткіштерін анықтаңыз, салыстырыңыз.
68. Жылдық амортизациялық аударымдардың мөлшерін орындалған жұмыс көлеміне (өндірістік әдіс) пропорционалды түрде есептен шығару әдісімен анықтаңыз. Бастапқы мәліметтер: машинаның құны - 5 800 000 тг; қызмет көрсету мерзімі - 6 жыл, қалдық құны - 400 000 теңге, машинаның өнімділігі - 1 800 000 дана. Өндіру: 1-ші жыл - 150 000 өнім, 2-ші жыл - 350 000 өнім, 3-ші жыл - 200 000 өнім, 4-ші жыл - 350 000 өнім, 5-ші жыл - 450 000 өнім, 6-шы жыл - 300 000 дана.
69. Жылдық амортизациялық аударымдардың мөлшерін сандардың сомасына баланстан шығару әдісімен анықтаңыз (кумулятивтік әдіс). Бастапқы мәліметтер: дизель қондырғысының қызмет ету мерзімі - 5 жыл, бастапқы құны - 10000 теңге, қалдық құны - 1000 теңге.
70. Акционерлік қоғамның жарғылық капиталы - 1 миллиард теңге, номиналды құны бірдей 1000 теңге болатын артықшылықты акцияларға (25%) және қарапайым (75%) болып бөлінеді. Артықшылықты акциялар бойынша дивиденд номиналды құнның 14% деңгейінде белгіленеді. Егер директорлар кеңесі дивиденд төлеуге 110 миллион теңге таза пайда бөлуді ұсынса, акциялар бойынша қандай дивидендтер жариялануы мүмкін?
71. Фото салон жабдығының бастапқы құны 650 000 теңге. Жойылу құны 50 000 теңге. Техникалық сипаттамасына сәйкес жабдық 24500 сағат жұмыс жасауға және 3 млн. фото басып шығаруға қабілетті. Есепті мәліметтерге сәйкес жабдық 2500 сағат жұмыс жасап, 70 000 фото басып шығарды. Өндірістік әдіспен амортизация сомасын табыңыз.
72. Кәсіпорынның принтері техникалық төлқұжатына сәйкес 500 000 бет қағаз басып шығаруға немесе 10 000 сағат жұмыс жасауға қабілетті. Құрылғының бастапқы құны 12 000 теңге. Жойылу құны 1000 теңге. Есепті жылы осы принтерден 110 000 бет қағаз басып шығарылды, 1900 сағат жұмыс жасады. Амортизация сомасын есептеп, табыңыз.
73. Автопарктің жыл басындағы негізгі капиталы: автомобильдер 25 000 000 тг.; ғимарат 300 000 000 тг.; компьютерлер 200 000 тг.; жиһаз 900 000 тг. Жоспарлы жылы пайдалануға енгізіледі: қыркүйекте автомобильдер 2 000 000 тг.; мамырда 200 000 тг. сомасындағы компьютерлер Есептен шығару жоспарланып отырғандар: қазанда 700 000 тг. сомасындағы автомобильдер; сәуірде 200 000 тг. сомасындағы жиһаз.

Топтар бойынша негізгі құралдардың ортажылдық құнын және кәсіпорын бойынша амортизация сомасын табыңыз.

74. Бухгалтерлік баланстың капитал бөлімі көрсеткіштерінің сатылас әдісін пайдаланып, құрылымдық үлестерін табыңыз.

ПАССИВТЕР	2019 ж. (мың тг.)	2020ж. (мың тг.)	2021 ж. (мың тг.)	2019	2020	2021
V КАПИТАЛ						
Жарғылық капитал	170000 000	170000 000	170000000			
Бөлінбеген пайда (жабылмаған залал)	135123 734	234125 032	216433821			
V бөлім бойынша барлығы	305123 734	404125 032	386 433821			

75. Бухгалтерлік баланстың қысқамерзімді активтер бөлімі көрсеткіштерінің сатылас әдістерін пайдаланып, құрылымдық үлестерін табыңыз.

АКТИВТЕР	2019 ж. (мың тг.)	2020ж. (мың тг.)	2021 ж. (мың тг.)	2019	2020	2021
I. ҚЫСҚАМЕРЗІМДІ АКТИВТЕР						
Дебиторлық берешек	13 673 453	16 349 909	19 204 268			
Қаржылық инвестициялар	38 101 469	38 101 469	19 138 750			
Ақша қаражаттары, олардың баламалары	28 666 492	18 262 061	63 378482			
Басқа да айналым активтері	781 782	772 762	293 506			
I бөлім бойынша барлығы						

76. Бухгалтерлік баланстың ұзақмерзімді активтер бөлімі көрсеткіштерінің талдаудың деңгейлес әдісін пайдаланып, абсолютті, салыстырмалы ауытқуларын табыңыз.

АКТИВТЕР	2017 ж.(мың тг.)	2018 ж.(мың тг.)	2019 ж.(мың тг.)
II ҰЗАҚМЕРЗІМДІ АКТИВТЕР			
Материалдық емес активтер	2 893		
Негізгі құралдар	241 766 778	344 974 086	296 892 688
Кейінге қалдырылған салық активтері	341 110	144 329	67 399
II бөлім бойынша барлығы	242 110 781	345 118 415	296 0 086

77. Бухгалтерлік баланстың капитал бөлімі көрсеткіштерінің деңгейлес және әдісін пайдаланып, абсолютті, салыстырмалы ауытқуларын табыңыз.

ПАССИВТЕР	2017 ж.(мың тг.)	2018 ж.(мың тг.)	2019 ж.(мың тг.)
V КАПИТАЛ			
Жарғылық капитал	170 000 000	170 000 000	170 000 000
Бөлінбеген пайда (жабылмаған залал)	135 123 734	234 125 032	216 433 821
V бөлім бойынша барлығы	305 123 734	404 125 032	386 433 821

78. Компанияның келесі түрлерде айналым активтері бар: есеп айырысу шотындағы ақша – 200 мың тг., тауарлар – 300 мың тг., қысқамерзімді дебиторлық борыш – 100 мың тг., дайын өнім – 200 мың тг., аяқталмаған өндіріс – 200 мың тг. Тез өткізілетін айналым активтерінің үлес салмағын анықтаңыздар.

79. Қарыз алушы банкке 36 ай мерзімге несие беру туралы өтінішпен жүгінді және 395000 теңге мөлшеріндегі барлық міндетті төлемдерді шегеріп, соңғы 6 айдағы орташа айлық табыс туралы анықтама берді. Жылдағы күндер саны – 365. Қарыз алушының банкке жүгінген күнгі төлем қабілеттілігін анықтау. Қарыз алушы ала алатын несиенің ең

жоғарғы сомасын есептеңіз. Қарапайым пайызды есептеу формуласын қолдана отырып, несие мерзімі аяқталғаннан кейін банк алған соманы есептеңіз.

80. Коммерциялық банк: 1) бірінші қарыз алушыға 6 000 мың теңге сомасында екі жылға жылдық 15% жылдық мөлшерлеменен несие берді, қарыз мерзімінің соңында пайыздар есептеледі; 2) екінші қарыз алушыға 32 000 мың теңге мөлшерінде несие алты ай мерзімге берілді, 6 айдан кейін қарыз алушы несие өтейді және оған 4000 теңге пайыздар төлейді.
81. 1 миллион теңге көлеміндегі депозит 20 қаңтарда ашылды. Алу мерзімі 5 қазан. Мөлшерлемесі жылдық 18%. Салымшы мерзім соңында қандай сомаға ие болады? Шешу кезінде біз 3 әдісті қолданамыз: салым күндерінің нақты саны бар дәл пайыздар (365/365-ағылшын әдісі); салым күндерінің нақты саны және жылдағы күндердің шамамен саны бар қарапайым пайыздар (365/360-Француз); салым күндерінің шамамен Саны және жылдағы күндердің шамамен саны бар қарапайым пайыздар (360/360 –неміс әдісі).
82. Клиент банкке сол жылдың 14 ақпанынан 23 маусымына дейінгі кезеңге (кібісе жыл емес) 145 мың рубль салған. 1 айдан астам мерзімге талап етілмейтін депозиттер бойынша банк жылдық 3,6% алады. Есептеу кезінде есептелген сыйақы сомасын анықтаңыз: нақты күндер санымен нақты пайыз; ондағы бір жылдағы нақты санға сүйене отырып, 360 ретінде алынған: айдағы күндер саны - 30 және бір жылдағы күндер саны – 360.
83. Акционерлік қоғам банкке өндірісті кеңейту жобасын іске асыру үшін 5 жыл мерзімге 500 мың теңге несие алу үшін жүгінді. Банк несие шартында төлем шарттарын ескере отырып, несие бөлді: жылдық 20% негізінде күрделі пайыздар бойынша несие беру мерзімінің соңында қарыздың барлық сомасын бір реттік төлеумен. Банкке қайтарылатын қарыз сомасын анықтаңыз.
84. Егер ұйым капиталдың қолданыстағы құрылымын келесі қатынаста сақтауды жоспарласа, капиталдың орташа өлшенген құнын (WACC) анықтаңыз:
- меншікті капитал-50%;
 - бөлінбеген пайда-10%;
 - қарыз капиталы (несие) – 40%.
- Меншікті капиталды тарту құны 17%, қарыз қаржыландыру көздерін тарту құны жылдық 15%, корпоративтік табыс салығы ставкасы 20% екені белгілі.
85. Компанияның өз пассивтерінде ұзақ мерзімді несиесі бар, ол бойынша пайыздар жылдық 12% құрайды. Талданатын кезеңде ROA 20% құрады. Қарыздық және меншікті қаражаттың арақатынасы-0,7. Табыс салығы-20%. Қаржылық тетік әсерін анықтаңыз.
86. Азамат ауыр құрылыс машинасын сатып алу үшін банктен 5 000 000 теңге мөлшерінде пайыздарды жыл сайын капиталдандыру шартымен жылдық 11%-бен 5 жылға несие алуға шешім қабылдады.
- Егер азамат несие мерзімі аяқталғаннан кейін есептелген пайыздармен бір төлеммен қайтарылса, банкке несие бойынша жалпы қандай сома төлейді?
87. Пәтер иесі оны бес жылға жалға береді және әр жылдың соңында жалға алушылардан 1 200 000 теңге алады. Ол пәтерді жалдаудан түскен кірістерін жұмсамайды, бірақ жылдық 10%-бен мерзімді салымда сақтайды (капиталдандыру жыл соңында бір рет жасалады). Бес жылдан кейін иесінің шотында қандай сома болады?
88. Бірінші депозитке жылдық 9%-бен 100 млн. теңге, ал екінші депозитке жылдық 4,5%-бен 200 млн. теңге салынды. 10 және 20 жылдан кейін тең жағдайда пайыздарды капиталдандырусыз (пайыздарды жай есептеу) салымдардың қайсысында сома артық болады?
89. Клиент жарты жылға жылдық 18%-бен мерзімді депозит ашты. Банк пайыздарды есептеудің бірнеше нұсқасын ұсынады
- тоқсан сайынғы есептеумен күрделі пайыздар;
 - мерзім соңында бір рет есептелген қарапайым пайыздар;

ай сайынғы есептеумен күрделі пайыздар;
мерзім соңында 1 рет есептелген күрделі пайыздар.
Ұсынылған әдістердің қайсысы салымшыға ең көп табыс әкелетінін табыңыз.

Пән бойынша қорытынды аттестаттаудың болжамды тақырыптары
«Салық және салық салу»

1. Салықтардың экономикалық мәнін анықтаңыз. Салық салу және салық салу негіздерін сипаттаңыз.
2. Ұлттық кірісті қайта бөлудегі салықтардың рөлі. Салықтардың фискалдық мәні. Салықтық есеп саясатына анықтама беріңіз және оның құрылымының элементтерін тізімдеңіз.
3. Заңды және жеке тұлғалардың көлік салығын есептеу және төлеу тәртібін түсіндіріңіз.
4. Салық төлеу тәсілдерін атаңыз, олардың сипаттамаларын сипаттаңыз.
5. "Салық саясаты" ұғымын түсіндіріңіз, мемлекеттер қолданатын салық саясатының түрлеріне мысалдар келтіріңіз.
6. Жеке табыс салығының мәнін ашыңыз, оны есептеу ретін түсіндіріңіз, мысал келтіріңіз.
7. ҚР Салық жүйесінің қалыптасу және реформалау кезеңдерін сипаттаңыз, олардың арасындағы айырмашылықтарды анықтаңыз.
8. ҚР салық жүйесін жетілдіру кезеңдері. Қазіргі салық жүйесінің сипаттамасы.
9. Заңды және жеке тұлғалардың мүлкіне салық салу ерекшеліктерін ашыңыз. оны есептеу кезінде салық салудың қандай әдісі қолданылатынын түсіндіріңіз.
10. ҚР салық қызметіне анықтама беріңіз, оның құрылымын сипаттаңыз, құқықтық базаны атаңыз, ұйымның ерекшеліктерін және басқа мемлекеттік органдармен өзара іс-әрекетін көрсетіңіз.
11. Әлеуметтік салықты анықтаңыз, салық объектілері мен субъектілерін атаңыз, салықты есептеу және алу үдерісін сипаттаңыз
12. Салық салу принциптері, оларға сипаттама және салық салу жүйесін құрудағы ролін суреттеңіз.
13. Жер салығының экономикалық мазмұнын, оның дамуы мен Қазақстанның салық жүйесіндегі ролін ашыңыз.
14. Салық салынатын айналым мен салық салынатын импорт арасындағы айырмашылықтарды анықтаңыз, олардың анықтамаларын нақтылаңыз.
15. Акциздік салық салудың құрылысын түсіндіріңіз: төлеушілер, салық салу объектісі, салық салынатын айналымның анықтамасы. Акцизделетін тауарларды тізімдеңіз
16. Алымдар, баждар мен төлемдер арасындағы айырмашылықтарды анықтаңыз, түрлердің әрқайсысына мысалдар келтіріңіз.
17. ҚҚС туралы өз түсінігіңізді, ҚҚС артықшылықтары мен кемшіліктері бар-жоғын көрсетіңіз. ҚҚС-н алу бойынша мысалдар келтіріңіз.
18. Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық элементтері қандай?
19. Корпоративті табыс салығын құрудың экономикалық мазмұны мен негіздерін сипаттаңыз: төлеушілер, салық объектісі
20. "Жылдық жиынтық табыс" ұғымын анықтаңыз, оның құрамы мен құрылымын ашыңыз.
21. Заңды тұлғалардың мүлкіне салынатын салықтың нақтылап, ерекшеліктерін көрсетіңіз.
22. Қазақстанда қолданылатын арнайы салық тәртібін атап өтіңіз. Оларды сипаттаңыз.
23. Әлеуметтік салықтың құрылысын сипаттаңыз, салық салу объектілері мен субъектілерін тізімдеңіз
24. Салықтық бақылаудың қажеттілігі мен экономикалық мазмұнын түсіндіріңіз.

25. Салық салу әдістерінің арасындағы айырмашылықты түсіндіріңіз, мысалдар келтіріңіз
26. Көлік құралдарына салынатын салық элементтерін атаңыз, салықты есептеуге мысалдар келтіріңіз.
27. МЗЖ мен МКЗЖ, әлеуметтік салық және әлеуметтік аударымдар арасындағы айырмашылықты түсіндіріңіз
28. Салық мөлшерлемесін анықтаңыз, оның салық жүйесіндегі маңыздылығын сипаттаңыз, салық ставкаларының түрлерін тізімдеңіз.
29. Салық саясатының түрлері арасындағы айырмашылықтарды түсіндіріңіз, мысалдар келтіріңіз.
30. ҚР Салық қатынастарын реттеу және салықтық бақылау органдарын атаңыз, олардың қызмет аясын сипаттаңыз.
31. Алымдар, баждар мен төлемдер арасындағы айырмашылықты түсіндіріңіз. Олар салықтан несімен ерекшеленеді?
32. Пропорционалды, прогрессивті, бекітілген, регрессивті салық ставкалары арасындағы айырмашылықты түсіндіріңіз. Мысалдар келтіріңіз.
33. Жалақы қорына салынатын салықтар кіретін салық санатын анықтаңыз
34. Салық базасы. Салық ставкалары. Салықты есептеу және төлеу тәртібі. Салық есептілігі
35. Қазақстан экономикасы дамуының қазіргі кезеңінде мемлекеттік салықтық реттеудің ерекшеліктерін сыни бағалаңыз
36. Жанама және тікелей салықтар арасындағы айырмашылықтарды түсіндіріңіз, салық түрлерін тізімдеңіз.
37. Мүлік салығы жататын санатты анықтаңыз. Төлеушілерді, салық салу объектісін, заңды және жеке тұлғаларға арналған мөлшерлемелерді салыстырыңыз.
38. Бюджетке төленетін ҚҚС сомасын анықтау мен есепке алынатын ҚҚС сомасын анықтау механизмі арасындағы айырмашылықтарды түсіндіріңіз. Пропорционалды және бөлек әдістерге мысал келтіріңіз, оларға сипаттама беріңіз.
39. Көлік құралдарына салынатын салық жататын санатты анықтаңыз. Төлеушілерді, салық салу объектісін, заңды және жеке тұлғаларға арналған мөлшерлемелерді салыстырыңыз.
40. "Салық жүйесі" ұғымына анықтама беріңіз, оны есептеу үшін қолданылатын элементтерді тізімдеңіз.
41. Жер салығын төлеушілер, салық объектісі, есептелу нысаны, төлеу мерзімін атап көрсетіңіз.
42. Салық ставкалары, салық жеңілдіктері және олардың заңды және жеке тұлғалардың қызмет нәтижелері, сондай-ақ мемлекеттік бюджеттің кірістері арасындағы байланысты анықтаңыз.
43. ЖТС жататын салық санатын анықтаңыз. ЖТС есептеуге мысал келтіріңіз, әрекеттер алгоритмін негіздеңіз
44. ҚР-дағы нысаналы мақсаттағы жерлердің әртүрлі санаттары бойынша жер салығын есептеу ерекшеліктерін ашыңыз.
45. Жер қойнауын пайдаланушылардың салықтарына қатысты салықтарды аударыңыз.
46. Жұмыс беруші жалақы қорынан төлейтін салықтар мен аударымдарды тізімдеңіз. Оларды есептеуге мысалдар келтіріңіз.
47. Тікелей салықтар, оларды есептеу ерекшеліктерін түсіндіріңіз.
48. Салықтық тексерулер. Әкімшілік жауапкершілік. Тексеру нәтижелеріне шағымдану.
49. Салық жүйесіндегі алымдар мен төлемдерге анықтама беріңіз.
50. Акциз ставкаларын қолдануға мысал келтіріңіз. Адвалорлық және қатты акциз ставкалары арасындағы айырмашылықтарды анықтаңыз, оларға сипаттама беріңіз.

51. КТС жататын салық санатын анықтаңыз. Жылдық жиынтық кіріс пен салық салынатын кіріс арасындағы айырмашылықты түсіндіріңіз. Есептеуге мысал келтіріңіз, әрекеттер алгоритмін негіздеңіз
52. Патент негізінде арнайы салық тәртібінің мәнін ашыңыз, есептеудің мысалын келтіріңіз.
53. Салықтық бақылау түрлері арасындағы айырмашылықтарды түсіндіріңіз.
54. Ойын бизнесі салығы мен тіркелген салықтың мәнін түсіндіріңіз. Олардың арасындағы айырмашылықты ашыңыз.
55. Патент негізіндегі және оңайлатылған декларация негізіндегі арнаулы салық тәртібінің түрлері арасындағы айырмашылықтарды түсіндіріңіз.
56. Жеңілдетілген декларация негізінде арнайы салық режимінің мәнін ашыңыз.
57. Салық төлеуші салық тексерулерінің нәтижелеріне және салық органдарының лауазымды тұлғаларының әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) қандай жағдайларда шағымдана алатынын негіздеңіз
58. "Салық механизмі" ұғымын анықтаңыз, оның мазмұнын, құрылымын және элементтердің сипаттамаларын сипаттаңыз.
59. Салықтық тексеру нысандары мен әдістерінің мазмұнын арасындағы айырмашылықтарды түсіндіріңіз
60. Еңбекақы төлеу қорынан алынатын салықтарға не жататынын түсіндіріңіз. Қызметкер қандай салық төлейтінін және жұмыс беруші қандай салық төлейтінін анықтаңыз.
61. Есеп. "Сладость" ЖШС кондитерлік өнімдерді сатады. Наурызда кондитерлік дүкенге 120 торт сатылды, бір торттың құны 850 теңге. Кондитерлік дүкен бір данасына 200 теңге сауда үстемесімен торттар сатады. Табу керек:
кондитерлік дүкеннің ҚҚС сомасын анықтаңыз
төлеу мерзімін көрсету.
62. Есеп. Алдабергенов А. П. мырза келесідей мүліктерге ие:
пәтер – 840 мың теңге
саяжай-520 мың теңге
гараж-52 мың теңге
жеңіл автомобиль-960 мың теңге
Табу керек:
1) салық салу объектісін айқындау
2) мүлік салығының сомасын есептеу
төлеу мерзімін көрсету.
63. Есеп. "Nova" ЖШС-де 20 орындық екі автобус бар.
Табу қажет:
1) көлік құралдарына салынатын салық сомасын есептеу,
2) декларацияны төлеу және тапсыру мерзімдерін көрсету.
64. Есеп. Азамат Кайрошева Л. К. батыр ана болып табылады және оның қозғалтқыш көлемі келесідей 3 жеңіл автокөлігі бар:
1) 3 200 текше см.
2) 2 800 текше см.
3) 1 600 текше см.
Көлік салығы сомасын есептеңіз, төлеу мерзімін көрсетіңіз
65. Есеп. Азамат Мұратов С. М. Кеңес Одағының Батыры және келесі мүлікке ие:
Пәтер – 6 000 000 теңге
Саяжай - 2 000 000 теңге
Табыңыз: мүлік салығының сомасын есептеңіз
66. Есеп. Соңғы есепті кезеңде – 2020 жылдың II тоқсанында кәсіпорын төлеген ҚҚС таза сомасы:
сәуірде-350 мың теңге

мамырда – 380 мың теңге

маусым айында - 390 мың теңге

Келесі тоқсандағы есепті кезең қандай болатынын, келесі есепті кезең бойынша декларацияны тапсыру мерзімі қандай екенін анықтаңыз

67. Есеп. Н.Д. Рақышев мырза Кеңес Одағының Батыры және оның келесідей қозғалтқыш көлемі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

1) 4 200 текше см.

2) 1800 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлемшіні және төлеу мерзімін көрсетіңіз

68. Есеп. Кітапханада келесідей мүліктер бар:

ғимараттар – 6 000 мың теңге

құрылыстар - 1520 мың теңге

көлік құралдары – 6 000 мың теңге

Табу қажет:

1) Салық салу объектісін анықтау

2) Мүлік салығының сомасын есептеңіз

69. Есеп. Коммерциялық емес ұйымның мынадай мүлкі бар:

ғимараттар-8 500 мың теңге

құрылыстар - 2 920 мың теңге

гараждар-258 мың теңге

көлік құралдары-8 000 мың теңге

Табу қажет:

1) салық салу объектісін анықтау

2) мүлік салығының сомасын есептеңіз

70. Есеп. Сакенов Р. М. мырзаның қозғалтқыш көлемі 2 320 текше. см жеңіл автокөлігі бар. Көлік салығы сомасын есептеңіз

71. Есеп. "Азат" ЖШС-де 15 орындық екі автобус бар.

Табу қажет:

1) көлік құралдарына салынатын салық сомасын есептеу,

2) декларацияны төлеу және тапсыру мерзімдерін көрсету.

72. Есеп. Д. Н.Исмагулов мырза Кеңес Одағының Батыры және оның келесідей қозғалтқыш көлемі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

1) 4 200 текше см.

2) 1800 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз

73. Есеп. Азаматша С.Н. Салихова Батыр Ана болып табылады және оның келесідей қозғалтқыш көлемі бар 3 жеңіл автокөлігі бар:

1) 3 200 текше см.

2) 2 800 текше см.

3) 1 600 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз.

74. Есеп. Азаматша Акишева Л.Д. 1 топтағы мүгедек және оның келесідей қозғалтқыш көлемі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

1) 1 200 текше см.

2) 2 500 текше см.

Көлік құралдары салығы сомасын есептеңіз.

75. Есеп. "Сладость" ЖШС кондитерлік өнімдерді сатады. Наурызда кондитерлік дүкенге 120 торт сатылды, бір торттың құны 850 теңге. Кондитерлік дүкен бір данасына 200 теңге сауда үстемесімен торттар сатады. Табу керек:

1) кондитерлік дүкеннің ҚҚС сомасын анықтаңыз

2) төлеу мерзімін көрсету.

76. Есеп.Д.Ж. Жұманбаев мырза жалпы құны 820,3 мың теңге болатын мүлікке ие. Мүлік салығының сомасын анықтаңыз.

77. Есеп."СНKK" АҚ мүлкінің баланстық құны 3 000 000 теңге. Мүлік салығының сомасын есептеңіз.

78. Есеп.Д. Н.Құлжанов мырза жалпы құны 6 000 000 теңге болатын мүлікке ие. Мүлік салығының сомасын анықтаңыз.

79. Есеп.М. О. Иванов мырза келесі мүлікке ие:

1) пәтер 2 588,7 мың теңге

2) жеке меншік үй 2 200 мың теңге

3) автомобиль 3 500 000 теңге

Мүлік салығы сомасын анықтаңыз

80. Есеп."Лагуна" ЖШС балансында келесі көрсеткіштер бар:

негізгі қаражат - 58 862 мың теңге

гудвилл-105 мың теңге

патент-546 мың теңге

көлік құралдары – 5 896 мың теңге

Табыңыз:

1) салық салу объектісін анықтау

2) мүлік салығының сомасын есептеңіз

81. Есеп.А.П Карпеков мырза келесідей мүлікке ие:

пәтер – 840 мың теңге

беру-520 мың теңге

гараж-52 мың теңге

Табыңыз:

1) салық салу объектісін айқындау

2) мүлік салығының сомасын есептеу

82. Есеп.Н.С. Төлегенов мырза Кеңес Одағының Батыры және двигателі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

1) 4 200 текше см.

2) 2500 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз.

83. Есеп.Айдарқұлов Л.Д. мырза Кеңес Одағының Батыры және оның келесідей қозғалтқыш көлемі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

1) 4 200 текше см.

2) 1500 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз.

84. Есеп.Л.С. Дауренов мырза Кеңес Одағының Батыры және оның келесідей двигателі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

1) 4 200 текше см.

2) 3200 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз.

85. Есеп. Д.Г. Ахметов мырза Кеңес Одағының Батыры және оның келесідей двигателі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

1) 4 200 текше см.

2) 3000 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз.

86. Есеп.Қ.Н. Әбдиев мырза келесі мүлікке иелік етеді:

пәтер 8 588,7 мың теңге
жеке меншік үй 9 200 мың теңге
автомобиль 4 500 000 теңге

Мүлік салығының сомасын анықтаңыз және төлеу мерзімін көрсетіңіз.

87. Есеп.Д.Т. Багиров мырза Кеңес Одағының Батыры және оның келесідей қозғалтқыш көлемі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

- 1) 2500 текше см.
- 2) 2000 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз.

88. Есеп.Өтегенов И.С. Кеңес Одағының Батыры және оның келесідей қозғалтқыш көлемі бар 3 жеңіл автокөлігі бар:

- 1) 1500 текше см.
- 2) 2500 текше см.
- 3) 1800 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз.

89. Есеп. Коммерциялық емес ұйымның мынадай мүлкі болады:

ғимараттар-7 500 мың теңге
құрылыстар - 3 920 мың теңге
гараждар-258 мың теңге

Табыңыз:

- 1) Салық салу объектісін анықтау
- 2) Мүлік салығының сомасын есептеңіз

90. Есеп. Сәкенов Д. М. Кеңес Одағының Батыры және оның келесідей қозғалтқыш көлемі бар 2 жеңіл автокөлігі бар:

- 1) 3800 текше см.
- 2) 1500 текше см.

Көлік салығы сомасын есептеңіз. Төлем төлеушіні және бюджетке төлеу мерзімін көрсетіңіз.

3.3 Кешенді емтиханда пайдалануға рұқсат етілген әдебиеттер тізімі (бар болса)

1. Құлпыбаев С. Қаржы теориясы. Оқулық. Алматы: Экономика, 2013. 448б.
2. Шет мемлекеттердің қаржысы. Оқу құралы. – Қостанай: А. Байтұрсынов ҚМУ, 2012. – 111б.
3. Қаржылық менеджмент. Оқулық, Есенгельдин Б.С., Ақбаев Е.Т., Алматы, 2011
4. Қаржылық талдау. Оқулық Демесінов Т.Ж. Алматы, 2011
5. Салық және салық салу. Оқулық Крамаренко Т., Қомбарова А. Астана "Фолиант" 2011
6. Салық және салық салу, Оқулық Абиева С.Н., Алиева М.М. Алматы, 2012
7. Основы финансов. Учебник Мельников В.Д. Алматы, 2013. - 660с.
8. Макарова Н. Финансы и кредит: Учебник. 2-издание. Доп. перераб. Астана: Фолиант, 2014. - 456с.
9. Мэнкью Грегори Н., Тейлор Марк П. Экономик, 4-халықаралық басылым. Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2018 жыл – 848бет.
10. Куратко Д.Ф. Кәсіпкерлік: теория, процесс, практика. 10-басылым. – Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2018 жыл – 480бет.
11. Салықтар және салық салу. Оқулық. Нурумов А., Бекболсынова А., Еремекбаева Б., Арзаева М., Издательство «Фолиант» 2019
12. Налоговый менеджмент: учебное пособие – 188 с. Еремекбаева Б.Ж. Мустафина А.К., Алматы 2018
13. Салық және салық салу, Оқу құралы Пусырманова А.Б. Ақжайық баспасы, 2014 ж.

14. Налоги и налогообложение : учебник /Т.В. Сапрыкина, Л.Н. Семькина ; под общ. ред. В.Ф. Тарасовой. — 3-е изд., перераб. — Москва : КНОРУС, 2018. — 494 с.
15. Мэнкью Грегори Н., Тейлор Марк П. Экономик, 4-халықаралық басылым. Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2018 жыл – 848 бет.
16. Куратко Д.Ф. Кәсіпкерлік: теория, процесс, практика. 10-басылым. – Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2018 жыл – 480 бет.

3.4 Кешенді емтиханға дайындық бойынша білім алушыларға ұсыныстар «Қаржы» пәні бойынша

Қаржы пәнінің мақсаты студенттерде елдің қаржы жүйесінің жекелеген іргелі элементтерінің: ақша, банк, несие, валюта, сондай ақ олардың өзара байланысы туралы түсінік қалыптастыру болып табылады. Бюджеттерді жоспарлау және олардың әртүрлі деңгейлерде орындалуын бақылау әдістерін зерттеу.

Оқу пәнін оқудың міндеттері

- қаржы мәнінің теориялық ережелері негізінде қаржы жүйесі, қаржыны басқару туралы түсінік қалыптастыру;
 - нарықтық экономика жағдайындағы қаржы жүйесінің рөлі туралы ғылыми дүниетаным мен заманауи практикалық ойлаудың негіздерін қалыптастыру;
 - сақтандыру, банк қызметі, есепке алу және бақылау саласындағы бюджеттік, салықтық, валюталық қатынастарды реттейтін нормаларды зерделеу;
 - қаржылық ресурстарды жоспарлауды және пайдалануды үйрену.
- Осы пәнді игеру барысында студент келесі кәсіби құзыреттерді қалыптастырады және көрсетеді:

Білу керек:

- қаржының объективті экономикалық категория ретіндегі мәні мен функциялары;
- макро және микро деңгейде қаржыны басқару әдістері мен құралдары;
- ҚР қаржы саясатының мазмұны мен маңызы, оны қазіргі жағдайда іске асырудағы қаржы тетігінің рөлі;
- сақтандыру, банк қызметі, есепке алу және бақылау саласындағы бюджеттік, салықтық, валюталық қатынастарды реттеудің нормативтік базасы;

Істей білу:

- қаржы ресурстарын пайдалану бойынша статистикалық материалдарды талдау;
- қаржы саласының негізгі макроэкономикалық көрсеткіштерінің есептеулерін жүргізу, қаржы қатынастары саласындағы талдау үшін бюджеттер, сызбалар, диаграммалар, гистограммалар жасау;
- қаржы жүйесін реттейтін қазіргі заманғы заңнаманы, нормативтік және әдістемелік құжаттарды білуін пайдалану;
- аналитикалық және зерттеу жұмысының нәтижелерін баяндама, ақпараттық шолу, аналитикалық есеп, мақала түрінде ұсыну.

Игеру керек:

- нарықтық экономика жағдайында әлеуметтік-экономикалық үдерістің макроэкономикалық тұрақтылығын құру үшін қаржыны реттеу нысандары мен әдістері;
- қазіргі экономикадағы қаржы үдерісін жинаудың, өңдеудің және талдаудың заманауи әдістері;
- экономиканың қаржы саласындағы әртүрлі құбылыстар мен заңдылықтарды жүйелеу және бағалау дағдылары.

Курсты оқыту әдістемесінің мақсаты мен міндеттеріне байланысты. Тапсырмаларды іске асыру студенттердің дәрістік және практикалық дайындығын үйлестіру арқылы, дәрістер мен оқытудың белсенді әдістерін (жеке тапсырмалар, семинарлар, пікірталастар және т.б.) үйлестіру арқылы қамтамасыз етіледі.

Пәннің мазмұны

Қаржының мәні, функциялары мен рөлі

«Қаржы» түсінігі. Қаржы құндық экономикалық категория ретінде. Объективтік және субъективтік қағидалармен анықталатын қаржының қажеттілігі. Қаржының табиғаты. Тауар-ақша қатынастары және қаржы. Ұдайы өндірістік процестегі қаржы.

Қаржылық қатынастарға қатысушылар. Қаржының құрамы.

Қаржының ерекшелеуші белгілері, олардың тауар-ақша қатынастары жүйесіндегі шегі. Нарық жағдайларында жаңа қаржылық қатынастардың дамуы.

Қаржының функциялары. Қоғамдық ұдайы өндірістегі экономикалық категориялардың қызметтері мен рөлінің шектелінуі. Қаржының атқаратын қызметтеріне экономистер көзқарастарының эволюциясы.

Қаржының басқа экономикалық категориялармен (бағамен, еңбекті төлеумен, несиелеумен) өзара байланысы.

Қаржылық қатынастарды материалды-заттық тасымалдаушысы ретіндегі қаржы ресурстары мен қорлар. Қаржы ресурстарының қайнар көздері. Қаржы ресурстарының өсу факторлары.

Өзекті сөздер және терминдер: қаржы, қаржылық қатынастар, қаржы ресурстары мен қаржы қорлары

Қаржы жүйесін ұйымдастыру

Қаржыға қолданылатын «жүйе» түсінігі. Категорияның қызмет ету сипатына сапалық тұрғыдан келуді көрсететін қаржы жүйесінің элементтері. Қаржы жүйесін сыныптау белгілері. Қаржылық қатынастар объектілерінің мәнін жиынтық түрде анықтайтын қаржы жүйесінің бөлімдері мен буындары.

Қызмет ету белгісі бойынша қаржы жүйесінің құрылымы. Қаржы жүйесінің сызбалары. «Қаржы-несие» жүйесі түсінігі.

Қаржы жүйесін ұйымдастырудың негізгі қағидалары. Қаржыны тұтастай қабылдауда бұл қағидалардың мән-маңызы.

Қаржы жүйесін жетілдіру бағыттары. Нарықтық түрдегі экономиканы құрудағы қаржы жүйесінің рөлі. Нарықтық қайта құрулардың қаржы жүйесі құрылымына әсері.

Өзекті сөздер және терминдер: Жүйе, қаржы жүйесі, қаржы жүйесінің буындары мен бөлімдері, қаржы жүйесін ұйымдастыру қағидалары, қаржы-несие жүйесі.

Қаржы саясаты және қаржы механизмі

Қаржы саясаты түсінігі. Фискалдық саясат. Қаржы саясатының міндеттері, мақсаттары және қағидалары. Қаржылық стратегия және қаржылық тактика. Қаржы саясатын жүзеге асырудың ерекше құралы ретіндегі қаржы механизмі. Қаржы механизмін қойылатын талаптар.

Қаржы механизмінің мазмұны мен құрылымы. Қаржы механизмі мен қаржы саясатының ұдайы өндіріске ықпалы. Қаржылық механизмнің нарықтық жағдайларға қайта бағдарлануы.

Қаржыларды басқару түсінігі. Басқарудың қаржылық механизммен байланысы. Басқару қағидалары. Басқару элементтері. Қазақстан Республикасында қаржыларды басқаруды ұйымдастыру.

Қаржыны басқарудағы жоғары мемлекеттік билік органдарының атқаратын қызметтері. Қаржыны жедел басқару органдары, олардың атқаратын қызметтері. Қаржылық аппарат. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің құрылымы.

Қазынашылықтың атқаратын қызметтері мен құрылымы.

Мемлекеттік салық қызметі орындарының рөлі, оның құрылымы. Басқарудың аймақтық тұрғысы, жергілікті қаржы және салық органдары, құқықтары мен міндеттері.

Шаруашылық субъектілерді басқарудың қаржылық аппараты. Кәсіпорындар мен ұйымдар қаржысын басқарудың құрылымы мен қызметтері. Қаржы менеджменті түсінігі. Қаржылық қызметті, қаржылық есептеулерді автоматтандырылған басқару жүйесі. ҚЖАЖ және АЖО. Кәсіпорын қаржысын автоматтандырылған басқару жүйесі.

Қаржылық жоспарлаудың мазмұны, оның ерекшеліктері мен экономикалық жоспарлаумен байланысы. Қаржылық болжамдаудың дамуы. Қаржылық жоспарлау қағидалары. Қаржылық жоспарлауда пайдаланылатын әдістер. Қаржылық жоспарлау сатылары. Қаржылық жоспарлар жүйесі, олардың сипаттамасы мен өзара байланысы. Жиынтық қаржы балансы, оның мәні. Аумақтық қаржылық жоспарлау.

Қаржылық жоспарлар түрі ретіндегі мемлекеттік, республикалық және жергілікті бюджеттер.

Материалдық өндіріс пен өндірістік емес қызмет өрісі кәсіпорындары мен ұйымдарының қаржылық жоспарлары. Сметалық жоспарлау. Шаруашылықтың әртүрлі деңгейлеріндегі қаржылық көрсеткіштер.

Қаржылық қатынастарды құқықтық реттеу қажеттігі. Қаржылық құқық және оны құрайтындар. Қаржылық-құқықтық нормалар, олардың түрлері. Қаржылық құқықтық қатынастар және экономикаға қаржылық-құқықтық әсер ету механизмі. Қаржылық-құқықтық реттеу әдістері. Қаржылық-құқықтық актілер, олардың түрлері.

Қаржылық бақылау түсінігі, оның объективтік байланыстылығы, жүргізу алғышарттары. Қаржылық бақылау ерекшелігі және әрекет ету өрісі, оның жалпы бақылау жүйесіндегі орны. Қаржылық бақылау қағидалары мен міндеттері. Қаржылық бақылауды субъектілері, уақыты және жүргізу тәсілі бойынша сыныптау.

Қаржылық бақылау түрлері, нысандары мен әдістері.

Аудит, оның ерекшеліктері, міндеттері, ұйымдастыру, тиімділігі. Ревизиялар, тексерулер, зерттеулер, бақылаудың басқа да әдістері. Қаржылық бақылау органдары, олардың құқықтары мен міндеттері. Бақылаудың жоғары органдары. Қаржылық органдардың және салық қызметі орындарының бақылауы. Ведомстволық бақылау.

Өзекті сөздер және терминдер: қаржы саясаты, қаржы механизмі, қаржыны басқару, қаржылық басқару органдары, Қаржы министрлігі, қаржылық аппарат, Қазынашылық, қаржы менеджменті, Мемлекеттік салық қызметі, қаржылық жоспарлау, қаржылық бақылау, қаржылық көрсеткіштер, аудит, қаржылық-құқықтық реттеу, қаржылық-құқықтық нормалар, қаржылық-құқықтық актілер, жиынтық қаржы балансы, ревизия, тексеру, бақылау, ведомстволық бақылау

Шаруашылық жүргізуші субъектілер қаржысы

Шаруашылық жүргізуші субъектілердің (кәсіпорындардың, ұйымдардың, мекемелердің) қаржылары, рөлі, әлеуметтік-экономикалық мәні.

Шаруашылық жүргізуші субъектілер қаржысының мазмұны. Шаруашылық жүргізуші субъектілер қаржысының функциялары. Шаруашылық жүргізуші субъектілер қаржыларының негізгі белгілері.

Шаруашылық жүргізуші субъектілерді әртүрлі белгілері бойынша сыныптау. Экономикалық қызметтің әр түрлі өрістерінің ерекшеліктері және олардың қаржыға әсері. Материалдық өндіріс және өндірістік емес өрістердің қаржылары.

Коммерциялық және коммерциялық емес қызмет, олардың шаруашылық субъектілер қаржыларын ұйымдастыруда көрінуі.

Шаруашылық серіктестіктер, кооперативтік кәсіпорындар, ұйымдар, біріккен кәсіпорындар.

Меншікті қайта құрудың қаржылық тұрғысы: мемлекет иелігінен алу, жекешелендіру, қайта құрылымдау.

Ақылы бастамаларда әрекет ететін шаруашылық жүргізуші субъектілер (коммерциялық кәсіпорындар) қаржыларын ұйымдастыру қағидалары. Коммерциялық (шаруашылық есеп).

Коммерциялық шаруашылық субъектілердің қаржылық қорлары, оларды қалыптастыру және пайдалану негіздері. Өнімдерді өткізуден және өткізуден тыс операциялардан табыстар. Кәсіпорын шығындары. Жалпы табыс, таза табыс, оны бөлу.

Кәсіпорындардағы қаржы менеджменті, оны жүзеге асыру жағдайлары. Қаржы менеджментінің объектілері, жүргізу сатылары, амалдары.

Коммерциялық емес қызметтің сипаттамасы, оның түрлері. Коммерциялық емес ұйымдар мен мекемелер қызметінің материалдық негізі. Коммерциялық емес өрісте шаруашылықты жүргізу әдістері. Коммерциялық емес өрісте қаржылық қатынастарды топтау. Нарық жағдайларында коммерциялық емес қызмет ұйымдары мен мекемелерін қаржыландыру көздері. Қаржыландыру көзі ретіндегі бюджет қаражаттарының рөлі. Коммерциялық емес ұйымдар мен мекемелердің шығындары. Сметалардағы шығындарды экономикалық сыныптау.

Өзекті сөздер және терминдер: шаруашылық жүргізуші субъектілер, материалдық өндіріс, өндірістік емес өріс, меншік формалары, коммерциялық кәсіпорындар, кәсіпорынның шығындары, табыстары, өзіндік құн, кәсіпорынды қаржыландыру және оның көздері, сметалық қаржыландыру.

Мемлекеттік қаржының жалпы сипаттамасы

Мемлекеттің экономикалық және әлеуметтік қызметі.

Нарықтың және ресурстардың қайта бөлуінің жетілмегендігі. Жанама эффектілер: шығындар және пайда. Жанама эффектілердің мемлекетпен реттелінуі. Қоғамдық тауарлар, игіліктер мен қызмет көрсетулер, олардың қасиеттері. Квазиқоғамдық (аралық) тауарлар, игіліктер және қызмет көрсетулер. Қоғамдық тауарларды, игіліктерді және қызмет көрсетулердің өндірілу көлемін анықтау ерекшеліктері.

Мемлекеттік қаржылар түсінігі, олардың қаржылық қатынастар жүйесіндегі орны мен рөлі. Вагнердің «Өспелі мемлекеттік белсенділік» заңы. Мемлекеттік қаржылардың құрамы, олардың буындарының қысқаша сипаттамасы. Мемлекеттік қаржылардың қызмет ету мазмұнының ерекшеліктері, олардың сыныпталу белгілері, қаржы жүйесі құрылымында көрінуі. «Мемлекеттік қазына» түсінігі.

Мемлекеттік кірістер түсінігі. Кірістер диалектикасы. Мемлекеттік кірістердің әлеуметтік- экономикалық мәні. Мемлекеттік кірістердің құрамы мен құрылымы. Мемлекеттік кірістерді сыныптау. Мемлекеттік кірістер көлемі мен құрылымына экономикалық саяси факторлардың әсері. Қоғамның таза табысы, оның өсу факторлары. Нарықтық экономика жағдайында мемлекеттік кірістерді жұмылдыраудың негізгі әдістері.

Мемлекеттік шығыстар түсінігі. Мемлекеттік шығыстар, мемлекеттік кірістер және қаржылық ресурстар ара қатыстары. Мемлекеттік шығыстар жүйесі. Мемлекеттік шығыстарды ұйымдастыру қағидалары. Нарық жағдайларында мемлекет шығыстары саясатының өзгеруі.

Мемлекеттік шығыстар құрамы мен құрылымы. Мемлекеттік шығыстарды сыныптау.

Экономиканы қаржыландыру. Экономикаға жұмсалатын негізгі шығыстар түрлерінің сипаттамасы. Қаржы резервтері және олардың экономиканың тепе-теңдікті дамуы үшін мән-маңызы. Әлеуметтік-мәдени шараларға шығыстар. Білім беруге, денсаулық сақтауға, мәдениетке, бұқаралық ақпарат құралдарына, әлеуметтік

сақтандыру мен әлеуметтік қамтамасыз етуге шығыстар. Ғылыми-техникалық прогресті қаржыландыру. Басқару мен қорғанысқа шығындар.

Өзекті сөздер және терминдер: мемлекеттік қаржы, мемлекеттік қазына, қоғамдық тауарлар, игіліктер, қызмет көрсетулер, мемлекеттік кірістер мен мемлекеттік шығыстар.

Салықтар және салық жүйесін ұйымдастыру

Салықтар түсінігі, оладың мәні. Салықтардың атқаратын қызметтері. Мемлекеттің дамуымен және тауар-ақша қатынастарының жетілдірілуімен салықтардың эволюциясы. Салық салу және салықтарды тиімді ұйымдастыру қағидалары.

Салық жүйесі, нарықтық экономика жағдайларында оның құрылуына қойылатын негізгі талаптар.

Қазақстанның салық жүйесі. Салықтық қызмет орындары.

Әр түрлі белгілері бойынша салықтарды сыныптау. Қазақстан Республикасындағы салық түрлері. Салық кодексі.

Оларды өндіріп алуды ұйымдастыру негізі ретіндегі салық элементтері.

Жанама салықтар, оларды өндіріп алуды ұйымдастыру. Қосылған құнға салынатын салықтың рөлі.

Тікелей салықтар, олардың рөлі және өндіріп алуды ұйымдастыру. Корпоративтік табыс салығы тікелей салықтардың негізгі түрі ретінде.

Жеке табыс салығы, оның тұрғындар табыстарын реттеудегі рөлі.

Арнайы төлемдер және жер қойнауын пайдаланушыларға салықтар, олардың табиғи ресурстарды жұмсаудағы мән-маңызы.

Меншікке салынатын салықтар.

Алымдар, баждар және төлемдер: бюджет кірістерінің қалыптасуындағы рөлі мен құрамы.

Арнайы салық режимдері.

Салықтарды аударып салу және салық ауыртпалығын бөлу проблемалары.

Салықтан жалтару проблемалары. Салық түсімдерін қамтамасыз ету бойынша салық қызмет орындарының жұмысы. Салық санкциялары.

Өзекті сөздер және терминдер: салықтар, салық жүйесі, салықтар түрлері, салықтар сыныптамасы, салық кодексі, алымдар, баждар, төлемдер, салықтарды аударып салу, салық ауыртпалығы, салық санкциялары, арнаулы салық режимдері.

Мемлекеттік бюджет

Мемлекеттік бюджеттің мәні, оның ерекше белгілері. Мемлекеттік бюджет және оның функциялары. Бюджеттік қатынастардың материалдық-заттық нақтылы түрде көрсетілуі. Ұдайы өндірістік процестерде және қоғамның әлеуметтік дамуында бюджеттік қатынастардың рөлі мен мәні.

Мемлекеттік бюджет кірістері, олардың құрамы мен құрылымы. Салықтар бюджет кірістерінің негізгі түрі ретінде. Әлеуметтік-нарықтық экономикада мемлекеттік бюджет кірістерінің өсу жағдайлары. Мемлекеттік бюджет шығыстары, олардың құрамы мен құрылымы. Нарықтық түрдегі экономика жағдайларында бюджет шығыстарының ерекшеліктері. Бюджеттік сыныптама. Бюджет балансы. Бюджеттің тұрақтылығы және тепе-теңдігі проблемалары. Бюджет тапшылығының экономикалық және әлеуметтік салдарлары. Бюджет жүйесі және бюджеттік құрылым. Бюджет жүйесінің құрылу қағидалары. ҚР-ң бюджет жүйесінің құрамы. Бюджеттік процесс, оның сатылары. Орталық, жергілікті билік органдарының бюджеттік құқықтары. Бюджет жүйесінің буындары арасында кірістер мен шығыстарды бөлу негіздері. Бюджеттік бағдарламалар. Бюджеттің орындалуы және оны есебі.

Өзекті сөздер және терминдер: мемлекеттік бюджет, бюджет функциялары, бюджет кірістері, бюджеттік сыныптама, бюджет жүйесі, бюджет тапшылығы мен

профициті, бюджет кірістері мен шығыстары, бюджеттік процесс, бюджеттік құқық, бюджет бағдарламалары, бюджеттік құрылым.

Мемлекеттік бюджеттен тыс және әлеуметтік қорлар

Мемлекеттік бюджеттен тыс қорлардың қажеттілігі мен мәні. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық дамуында бюджеттен тыс қорлардың маңызы. Бюджеттен тыс қорлардың сыныпталуы. Жергілікті басқару органдарының бюджеттен тыс қорлары.

Қорлардың қаражаттарын қалыптастыру проблемалары. Дағдарысты даму кезеңінде Қазақстандағы бюджеттен тыс қорлардың қызмет ету кезіндегі қарама-қайшылықтар. Әлеуметтік бюджеттен тыс қорлар. Мемлекеттік жинақтаушы зейнетақы қоры. Әлеуметтік сақтандыру қоры.

Экономикалық мақсаттағы бюджеттен тыс қорлар. Инвестициялық-жаңартпалық қорлар. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры және оның маңызы..

Өзекті сөздер және терминдер: мемлекеттік бюджеттен тыс қорлар, бюджеттен тыс қорлардың сыныптамасы, Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры.

Мемлекеттік несиені және мемлекеттік борыш

Мемлекеттік несиенің мән-маңызы. Мемлекеттік несиенің атқаратын қызметтері. Несие әдістерімен тұрғындардың, шаруашылық органдардың қаражаттарын жұмылдыру ауқымына әсер ететін факторлар. Ақша айналысы жағдайына мемлекеттік несиенің ықпалы.

Мемлекеттік несиенің түрлері, нысандары және әдістері.

Займдар, олардың сыныптамасы және мемлекет қажеттіліктерін қаржыландырудағы тиімділігі. Жергілікті атқарушы органдардың қарыз алуы.

Мемлекеттік бағалы қағаздар, олардың түрлері және сипаттамасы. Мемлекеттік бағалы қағаздар эмиссиясы, оларды қаржы нарығында орналастыру проблемалары.

Халықаралық мемлекеттік несиенің, оның нысандары.

Мемлекеттік борыш түсінігі, оның түрлері. Мемлекеттік борышты басқару. Ішкі мемлекеттік борыш. Қазақстан Республикасы мемлекеттік борышы құрылымының ерекшеліктері. Мемлекеттік бережақ параметрлерін заңды түрде реттеу.

Экономикалық және саяси тұрғыдан бережақ проблемалары.

Өзекті сөздер және терминдер: мемлекеттік несиенің, займдар, мемлекеттік бағалы қағаздар, түрлері, халықаралық мемлекеттік несиенің, мемлекеттік борыш және оны басқару, бережақ проблемалары.

Үй шаруашылықтарының қаржысы

Экономикалық қызмет субъектілері ретіндегі үй шаруашылықтарының қаржысы. Ұдайы өндірістік үдеріс кезінде экономикалық ресурстардың айналымын қамтамасыз етуде үй шаруашылығының алатын орны. Өндіріс факторлары нарығы және оған үй шаруашылықтарының қатысуы. Үй шаруашылығы қаржысының мәні, олардың атқаратын қызметтерінің мазмұны.

Үй шаруашылығының қаржы ресурстарының түсінігі, олардың құрамы мен құрылымы.

Үй шаруашылығының бюджеті. Табыстардың қалыптастырылуы. Ақшалай қорлар: жеке және біріккен. Үй шаруашылықтары табыстарының сыныпталуы. Үй шаруашылықтарының жалпы табысы. Үй шаруашылықтарының үнемі және уақытша алынатын табыстары. Үй шаруашылықтарын табыстарының құралуында жалақының алатын орны.

Халықтың өмір сүру деңгейін мемлекеттік реттеу. Күн көріс минимумы мен тұтыну кәрізкесінің құны, оларды анықтау тәсілдері. Қазақстандағы күн көріс

минимумы және тұтыну кәрзінкесі көрсеткіштерінің үдемелілігі. Кедейшілік, кедейшілік индикаторлары. Мемлекеттік әлеуметтік трансферттер.

Үй шаруашылықтарының шығыстары, олардың сыныпталуы және құрылымы. Ақшалай шығыстар. Аяқтаушы тұтынуға және жинақтауға шығыстар.

Азаматтардың кәсіпкерлік қызметі, олардың түрлері. Кәсіпкерлік қызметтен тапқан табысты бөлу.

Өзекті сөздер және терминдер: үй шаруашылықтары және олардың қаржысы, үй шаруашылықтарының қаржы ресурстары, үй шаруашылықтарының табыстары мен шығыстар, күн көріс минимумы, тұтыну себеті (кәрзінкесі), кедейшілік, кедейшілік индикаторлары, әлеуметтік трансферттер.

Сақтандыру

Сақтандырудың экономикалық мәні, оның әрекет ету өрісі. Сақтандыру және қаржы категорияларының жалпы белгілері.

Сақтандыруды олардың мақсатқа бағытталуы бойынша топтау және олардың сипаттамасы. Сақтандыру қорлары, оларды қолдану әдістері мен пайдалану бағыттары.

Нарықтық қатынастар жағдайларында сақтандырушылық қатынастарды дамыту, сақтандыруды коммерциаландыру.

Сақтандыру ісіндегі негізгі түсініктер мен ұғымдар. Сақтандырушылық қадағалау. Қазақстандағы сақтандыру нарығының дамуы.

Өзекті сөздер және терминдер: сақтандыру, сақтандыру қорлары, сақтандырушылық қатынастар, сақтандыру түрлері, сақтандыру нарығы, сақтандыру компаниялары.

Экономиканы мемлекеттік қаржылық реттеу

Экономиканы мемлекеттік қаржылық реттеу түсінігі, оның қажеттілігі. Қаржылық реттеу алғышарттары мен жағдайлары. Ұдайы өндіруге тікелей және жанама әсер ету. Экономиканы қаржылық реттеудің сыныптамасы. Макроэкономикалық тепе-теңдік және оны қамтамасыз етудегі қаржының рөлі. Шығындардың, салықтардың, теңестірілген бюджеттің мультипликаторы.

Кейнсиандық тепе-теңдік үлгілерінде, монетаризм тұжырымдамаларында және «ұсыныс экономикасында» фискалдық саясат нұсқалары.

Салықтардың нарықтық тепе-теңдікке ықпалы. Лаффер қисығы. Халықтық әлеуметтік топтары кірістерін салықтық-бюджеттік реттеу. Салықтардың капиталды инвестициялау процесіне ықпалы.

Өзекті сөздер және терминдер: мемлекеттік қаржылық реттеу, макроэкономикалық тепе-теңдік, Лаффер қисығы, салықтық-бюджеттік реттеу.

Қаржы нарығы

Қаржы нарығы қаржылық қатынастарды ұйымдастыру түрі ретінде. Қаржы нарығының қаржы ресурстарын жұмылдыру мен бөлудегі рөлі. Қаржы нарығының қызмет ету жағдайлары мен алғышарттары. Бағалы қағаздар нарығы. Бағалы қағаздардың түрлері, олардың қысқаша сипаттамасы. Бағалы қағаздардың шығарылуы және айналысы. Мемлекеттік бағалы қағаздар. Қаржы нарығының қатысушылары. Инвестициялық институттар мен қорлар. Инвестициялық жекешелендіру қорлары. Қаржы нарығының инфрақұрылымы. Бастапқы және қайталама бағалы қағаздар нарығы. Қаржы нарығының қызмет ету негіздері ретінде акционерлік меншік нысанын ұйымдастыру. Қор биржасы, оның қызметін ұйымдастыру.

Өзекті сөздер және терминдер: қаржы нарығы, бағалы қағаздар нарығы, инвестициялық институттар мен қорлар, қаржы нарығының инфрақұрылымы, қор биржасы.

Сыртқы экономикалық қызмет жүйесіндегі қаржы

Сыртқы экономикалық қызмет түрлері және олардың қысқаша сипаттамасы. ҚР сыртқы экономикалық қызметтің ерекшеліктері және олардың даму келешегі. Республиканың халықаралық қорларға қатысуы. Шетел капиталын тарту проблемалары. Сыртқы экономикалық қызметті реттеу нысандары мен әдістері. Тікелей және жанама әдістер. Валюталық бағам. Салықтық және кедендік реттеу. Мемлекеттің, жергілікті билік және басқару органдарының, шаруашылық субъектілердің валюталық ресурстарын қалыптастыру және пайдалану. Елдің төлем балансы. Қазақстанның төлем балансы құрылымы, оның ерекшеліктері мен динамикасы.

Өзекті сөздер және терминдер: сыртқы экономикалық қызмет, шетел капиталын тарту, валюталық бағам, төлем балансы, оның құрылымы.

Қаржы және инфляция

Инфляцияның әрекет ету факторлары. Инфляция мен қаржының өзара байланысы және өзара әрекет етуі. Инфляцияны өлшеу. Инфляция түрлері мен типтері. Сұраныс (тұтынушылар) инфляциясы және ұсыныс (өндірушілер) инфляциясының ерекшеліктері. Инфляцияның әлеуметтік-экономикалық салдары. Ақшалай табыстар мен жинақтардың құнсыздануы. Табыстар мен байлықтардың қайта бөлінуі. Инвестициялық қызметтің түсуі. Тұрғындар, кәсіпорындардағы ақша қаражаттарының жабық түрде тәркіленуі. Экономиканың басқарылуының нашарлауы. Инфляция және жұмыссыздық.

Қазақстандағы инфляциялардың ерекшеліктері. 1991-1994жж, 1995-1998жж, 1999-2000жж инфляциялар қарқындары. Бейімделу саясаты шаралары. Мемлекеттің инфляцияға қарсы саясаты. Бағаларды және еңбекке төлеуді реттеу. Инфляция жағдайларында салық-бюджет саясаты. Сыртқы экономикалық қызмет өрісіндегі дефляциялық саясат.

Өзекті сөздер және терминдер: инфляция, инфляция қарқындары, инфляцияға қарсы саясат, инфляция түрлері мен типтері, дефляция.

«Салық және салық салу» пәні бойынша

Пәннің мақсаты студенттерде салық салу мәселелері бойынша бакалаврды кейіннен даярлау үшін қажетті білім жүйесін қалыптастыру болып табылады.

- заңды және жекетұлғалар үшін негізгі салықтар мен алымдарды есептеу және аудару дағдыларын игеру; мемлекеттің жалпы экономикалық жағдайына әсер ететін мемлекеттің салық саясатын қалыптастыру тәртібін зерделеу;
- ҚР-да қазіргі заманғы салық салу туралы жалпы түсініктерді қалыптастыру.

Осы пәнді меңгеру барысында студент келесі кәсіби құзыреттіліктерді қалыптастырады және көрсетеді:

Білу керек:

- салықтардың мәні, қажеттілігі және әлеуметтік маңызы;
- Заңды және жеке тұлғаларға салық салуды реттейтін нормативтік құқықтық актілердің иерархиясы;
- салықтар мен алымдардың түрлері, олардың негізгі элементтері; - салықтар мен алымдарды есептеу механизмі.

Істей білу:

- заңды және жекетұлғаларға салық салу кезінде заңнама нормаларын қолдану;
- заңды және жекетұлғаларға салық салу кезінде салықтық жеңілдіктер жүйесін пайдалану;
- салық төлемдерін есептеу және оларды төлеу мерзімдерін анықтау.

Игеру керек:

- заңды және жекетұлғалардан салықтар мен алымдарды есептеу дағдылары;
- салық заңнамасының нормативтік-құқықтық базасын қолданудағы дағдылары.

- салық салудың қазіргі заманғы мәселелері бойынша қорытындылау және қорытынды жасау;
- салық салу саласындағы зерттелетін қазіргі заманғы мәселелер бойынша өз пікірін білдіру;
- алған білімдерін практикалық қызметте қолдану.

Пәннің мазмұны

Салықтардың қызмет етуінің теориялық негіздері. Салықтардың экономикалық мәні. Салықтар мен салық салуды құрудың негіздері

Қаржылық қатынастар жүйесіндегі салықтардың орны. Салықтардың экономикалық мәні. Салықтардың функциялары. Салықтардың объективтік қажеттілігі. Салықтардың ұлттық табысты қайта бөлудегі рөлі. Салықтардың пайда болуы, дамуы мен пайдалануындағы мемлекеттің рөлі. Салықтардың фискалдық мәні.

Қазақстан Республикасының салық жүйесі: құрылу кезеңдері мен бүгінгі жағдайына сипаттама

Салық жүйесі туралы ұғым. Салықтардың жіктелуі. ҚР салық жүйесінің қалыптасуы мен реформалау кезеңдері. Салық жүйесінің дамуының әрбір кезеңіне баға беру. Бүгінгі салық реформасының концепциясы. ҚР бүгінгі салық жүйесінің дамуына сипаттама.

Салық саясаты: типтері, мақсаттары және міндеттері

Салық саясаты мемлекеттік экономикалық қаржылық және фискалдық саясаттың құрамдас бөлігі. Салық саясатының экономикалық дамуы ерекшеліктері мен өзара байланысы. Қазақстанда салық саясатының қалыптасуы мен міндеттері. Салық саясатының типтері олардың нарықтық экономикалық даму үлгілерімен байланысы. Қазақстанның бүгінгі салық саясаты және олардың тиімділігі

Салық механизмі: мазмұны құрылымы мен элементтеріне сипаттама

«Салық механизмі» ұғымының экономикалық мәні. Салық механизмінің құрылымы. Салық механизмінің мемлекеттік салық саясатын жүргізудегі рөлі. Салық механизмінің негізгі элементтеріне сипаттама. Салықтық жоспарлау. Салықтық бақылау. Салықтық реттеудің міндеттері. Бүгінгі Қазақстан экономикасын дамытудың мемлекеттік салықтық реттеудің ерекшеліктері

Меншікке салынатын салықтар. Заңды және жеке тұлғалардың мүлік салығы

Мүлік салығының экономикалық мәні мен құру принциптері. Кәсіпкерлікпен айналысатын жеке және заңды тұлғалардың мүлкіне салық салу тәртібі. Мүлік салығын төлеушілер. Салық салу объектісі, салық базасы. Жеке тұлғалардың мүлік салығы бойынша салық салу базасы, салық салу объектілері, төлеушілер. Жеке тұлғалардың мүлік салығының ставкасы және оларды пайдалану ережесі. Салықты төлеу тәртібі мен мерзімі.

Көлік құралдарына салынатын салық

Көлік құралдарына салынатын салықтардың экономикалық мазмұны мен құру негіздері. Төлеушілер. Салық салу объектісі. Ставкаларды құрудың ерекшеліктері. Заңды тұлғалардың көлік құралдарына салынатын салығы бойынша декларация толтыру мен тапсыру механизмі. Салықты төлеу кезіндегі көлік иелерінің жауапкершіліктері.

Жер салығы

Жер салығының экономикалық мәні және олардың салық жүйесіндегі рөлі мен жамуы. Жер салығын төлеушілер. Салық салу объектісі және салық салу базасы. Жер салығын төлемейтін салық төлеушілердің санаттары. Жер салығын төлеу тәртібі мен мерзімі. Жер салығы бойынша есептемелерді қолдану тәртібі.

Тұтынуға арналған салықтар. Қосылған құнға салынатын салық

Қосылған құн салығының экономикалық мәні мен Қазақстанда енгізудің қажеттілігі мен алғы шарты. ҚҚС-ты Қазақстанда құру ерекшеліктері. Салықты төлеушілер. ҚҚС бойынша есепке қою және есептен шығару тәртібі. ҚҚС объектілері. Салық салынатын айналым мен импорт. ҚҚС ставкалары мен оларды қолданудың ерекшеліктері. Бюджетке төленуге тиісті ҚҚС сомасын анықтау. ҚҚС есептеу тәртібі мен декларацияны тапсыру мерзімі.

Акциздер

Акциздердің экономикалық мәні, шығу эволюциясы мен қызметі. Акциздердің салық салудың құру негіздері: төлеушілер, салық салу объектісі, салық салынатын айналымды анықтау, акциздік тауарлар тізімі. Акциз ставкаларын қолдану тәртібі. Салықты төлеу мерзімі. Жеңілдіктер. Акциз бойынша декларация толтыру және тапсыру мерзімінің тәртібі

Газ конденсатын қоса алғанда экспортталатын шикі мұнайға салынатын ренталық салық

ҚР экспортталатын шикі мұнай мен газ конденсатына салынатын ренталық салықты енгізудің алғы шарттары. Экспортталатын шикі мұнай мен газ конденсатына салынатын ренталық салықтың төлеушілері, салық объектісі, салық базасы. Ренталық салық ставкаларының құрылу негіздері. Есептеу мерзімі, төлеу уақыты және салықтық декларация.

Табысқа салынатын салықтар. Корпоративтік табыс салығы

Корпоративтік табыс салығын құрудың негіздері: салықты төлеушілер, салық салу объектісі. Жылдық жиынтық табыс құрамы мен құрылымы. Жылдық жиынтық табысты түзету. Салық салынатын табысты анықтау барысындағы жылдық жиынтық табыстан алынатын шегерімдер. Салық салынатын табысты түзету. Корпоративтік табыс салығын есептеу мен төлеу тәртібі. Аванстық төлемдер.

Қазақстан салық жүйесіндегі салықтық преференциялар

Инвестициялық салық преференциясының экономикалық мәні мен мазмұны. Инвестициялық салық преференциясын қолдану тәртібі. Арнайы экономикалық аймақтарда қызмет ететін ұйымдарға салық салу: есептеу, төлеу тәртібі және мерзімі. «Ақтау теңіз порты» экономикалық аймақтарда қызмет ететін ұйымдарға, өз өндірісінің тауарларын, оның ішінде жоғары қосылған құны бар сертификатталған тауарларды сататын ұйымдарға салық салу

Жеке табыс салығы

Жеке тұлғалардың табыс салығының экономикалық мәні, құрылу қағидалары мен функциялары. Жеке табыс салығын төлеушілер. Салық салу объектілері. Жеке тұлғалардың салық салуға жатпайтын табыстары. Жеке тұлғалардың төлем көзінен салық салынатын табыстарының құрамы мен құрылымы. Төлем көзінен салық салынбайтын табыстарының құрамы мен құрылымы және олар бойынша салықты есептеу.

Еңбек ақы қорынан төленетін салықтар мен төлемдер

Әлеуметтік салықтың экономикалық мазмұны, құрылу негіздері. Салық салу объектісі. Әлеуметтік салық салу бойынша салық салынатын базаға жатқызылмайтын төлемдер. Салық ставкалары және оларды қолдану механизмі. Әлеуметтік салықты төлеу тәртібі мен мерзімі.

Жер қойнауын пайдаланушыларға салық салу

Жер қойнауын пайдаланушылардың салықтары мен арнайы төлемдерінің мазмұны мен қолдану аясы. Жер қойнауын пайдаланушылардың келісім шарт негізіндегі салық режимдеріне сипаттама. Салық режимдерінің үлгілері: бірінші үлгі, екінші үлгі. Бонустар. Қол қойылатын, коммерциялық табу бонусы. Роялти, роялтидің бекіту тәртібі, салық салу объектісі, ставкасы.

Арнаулы салық режимі. Шағын бизнес субъектілеріне арналған арнаулы салық режимі

Арнаулы салық режимі: экономикалық мазмұны мен қолдану аясы. Шағын бизнес субъектілері үшін арнайы салық режимдері: құрылу ерекшеліктері мен қолдану механизмі. Бір жолғы талон негізіндегі арнаулы салық режимдері. Патент негізіндегі арнаулы салық режимі. Оңайлатылған декларация негізіндегі арнаулы салық режимі.

Шаруа қожалықтарына арналған арнаулы салық режимі

Бірыңғай жер салығы негізіндегі шаруа және фермер қожалықтары үшін арнайы салық режимі. Салық салу объектісі. Салық ставкасы

Ауылшаруашылығы өнімдерін өндіретін заңды тұлғаларға арналған арнаулы режимі

Ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіретін заңды тұлғаларға арналған арнаулы салық режимін қолданудың жалпы ережелері. Салық мерзімі. Патент беру тәртібі. Патент құнына кіретін салықтарды есептеу мен төлеу ерекшеліктері.

Кәсіпкерліктің кейбір түрлеріне арналған арнаулы салық режимі

Кәсіпкерліктің кейбір түрлеріне арналған арнаулы салық режимі және оның сипаты. Тіркелген жиынтық салық: салық объектісі, ставкасы, салықтарды есептеу мен төлеу тәртібі. Салық мерзімі және салық декларациясы. Салық салу объектілерін тіркеу.

Алымдар мен бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер. Алымдар, төлемдер және баждар

«алым» туралы ұғым және оның салықтардан, баждар мен төлемдерден басты айырмашылығы. Қазақстанның салық жүйесіндегі алымдардың түрлері және оларды аумақтық бюджеттерді құрудың рөлі. Алымдарды төлеудің ерекшеліктері. ҚР салық жүйесіндегі төлемдер, ерекше белгілері, қолдану тәртібі. Мемлекеттік баж: экономикалық мәні, қолдану қажеттілігі.

Салық әкімшілігін жүргізу. Қазақстан Республикасының Салық қызметі: құрылымы, құқықтық базасы, ұйымастыру ерекшеліктері мен басқа мемлекеттік органдармен бірлесіп қызмет етуі

ҚР салық қызметінің қалыптасуы мен дамуы. Мемлекеттік салық қызметінің құрылымы. Салық қызметінің құқықтық негіздері. ҚР Қаржы министрлігі- салықтық бақылау мен салықтық қатынастарды реттейтін орган

Салықтық бақылаудың қажеттілігі мен экономикалық мазмұны

Салық бақылауының экономикалық мәні. Салық бақылауының мақсаттары мен міндеттері. Салық бақылауын жүргізудің кезеңдері. Салық тексеруінің нәтижелеріне және салық қызметі органдарының әрекетіне шағымдану.

3.5 Кешенді емтихан тапсыру нәтижелерін бағалау критерийлері

Менеджмент бакалавры мамандығын даярлаудың сапа деңгейін бағалауды Қорытынды аттестацияның қатысушылары Қорытынды аттестаттау бағдарламасында айқындалған диагностикалық нысандар мен әдістерді пайдалана отырып, белгіленген ережелер, принциптер, критерийлер, бағалау жүйесі мен шкаласы негізінде жүзеге асырады.

Бакалавриатты даярлау сапасын бағалау объектісі күрделі біліктілік тапсырмаларын орындау процесінде қайта өндірілетін менеджмент бакалаврының құзыреттер жүйесімен алынған білім, білік және дағдылардың жиынтығы болып табылады.

Менеджмент саласындағы бакалавр дәрежесінің сапа деңгейін бағалауды қорытынды аттестаттау қатысушылары объективтілік, даралық, күрделілік, этика және құзыреттілік көзқарас қағидаттары негізінде, жалпы мәдени және игерілген жүйені ескере отырып жүзеге асырады, келесі құрамдас бөліктер бойынша оқыту нәтижелерін (құзыреттіліктерін) көрсететін кәсіби құзыреттер:

- әкімшілік, ұжымды басқару, операциялық үдерістерді басқару, қаржылық-шаруашылық, маркетингтік инновациялық қызметті талдау және басқару, өндірістік қызметті ұйымдастыру, белгілі бір қызмет саласында басқару аппараты жоқ ұйымдар мен кәсіпорындардың бастапқы құрылымдық бөлімшелеріндегі материалдық-техникалық қамтамасыз ету процестерін басқару.

Менеджмент мамандығы бойынша бакалавриаттың сапалық деңгейін бағалау нәтижелері түлек мынаны дәлелдеуге тиіс:

- кәсіптік қызмет саласындағы ғылым жетістіктерін қоса алғанда, оқу және практикалық іс-әрекет процесінде алған тұжырымдамалық білімдері бар;

- ақпаратты өз бетінше жинауды және түсіндіруді, шешудің әдістері мен құралдарын таңдауды, инновациялық тәсілдерді қолдануды қажет ететін кәсіби қызмет пәніндегі күрделі және болжауға келмейтін міндеттер мен мәселелерді шеше алады.

Бағалау жүйесін қолдану арқылы оқыту сапасының деңгейі:

Әріптікжүйебойыншабаға	Балдардыңсандықбаламасы	Пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
Fx	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

Қорытынды аттестацияға бітірушінің жауабын бағалау критерийлері

Баға	Бағдарламаның даму деңгейінің сипаттамасы
Өте жақсы	<p>Студент жалпы мәдени, жалпы кәсіптік және құзыреттіліктердің жоғары деңгейде қалыптасуын көрсетеді, проблеманы, ғылыми зерттеудің міндеттері мен әдістерін, практикалық өндірістік тапсырмаларды түсінетінін ашады, кәсіби терминологиямен еркін әрекет етеді, оны белгілеу және негіздеу кезінде қолданады, жұмыстың мақсаты, оның өзектілігі, жаңа идея тудыру қабілеті бар; жүйелі және аналитикалық ойлау дағдыларын меңгереді; өз бетімен жұмыс істеу қабілетін, өз білімін, дағдысын және иелігін басқарудағы мәселелерді шешуге қолдана білуін көрсетеді.</p> <p><i>Критерийлер:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - сұраққа толық, жан-жақты жауап берілді; - жауапта нақты құрылым қадағаланады, логикалық реттілікпен салынған; - студент барлық қосымша сұрақтарға нақты, дәлелді жауаптар берді.
Жақсы	<p>Студент жалпы мәдени, жалпы кәсіптік және құзыреттердің қалыптасуын орташа деңгейде көрсетеді: негізгі білім, дағдылар игерілген, бірақ ғылыми жұмыстың мақсатын қою және негіздеуде (практикалық өндірістік тапсырма) болмашы қателер, дәлсіздіктер, қиындықтар, орындалған кәсіби тапсырмалардың нәтижелерін негіздей отырып, оның өзектілігі.</p> <p><i>Критерийлер:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ұсынылған мәселе бойынша толық, егжей-тегжейлі жауап берілді; - жауап анық құрылымдалған, логикалық реттілікпен салынған; - ұғымдарды, тұлғаларды, терминдерді, мерзімдерді анықтауда қателіктер жіберілді; - қосымша сұрақтарға толық емес немесе жеткіліксіз дәлелденген жауаптар берілді.
Қанағаттанарлық	<p>Студент базалық деңгейде жалпы мәдени, жалпы кәсіптік және құзыреттіліктердің қалыптасуын көрсетеді: бақылау іс-әрекеті кезінде елеулі қателіктер жіберіледі, белгілі бір білімнің, дағдының және дағдының болмауы көрінеді, студент білім мен дағдыларды қолдануда айтарлықтай қиындықтарды бастан кешіреді. оларды жаңа жағдайларға көшіру кезінде, ғылыми жұмыстың (практикалық өндірістік тапсырманың) мақсаттарын негіздеу, оның өзектілігі, орындалған кәсіби тапсырмалардың нәтижелерін негіздеу кезіндегі дағдылар.</p> <p><i>Критерийлер:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ұсынылған мәселе бойынша толық емес жауап берілді; - баяндау логикасы мен реттілігінде кейбір бұзушылықтар бар; - теориялық материалды баяндау және терминдерді, тұлғаларды қолдануда қателіктер жіберілді; - қосымша сұрақтарға нақты емес жауап берілді немесе мәселенің мәнін ашпайды.
Қанағаттанарлықсыз	<p>Студент жалпы мәдени, жалпы кәсіптік және кәсіптік құзыреттіліктердің базалық деңгейден төмен деңгейде қалыптасуын көрсетеді, білім, білік, дағдының жеткіліксіздігі, толық немесе толық дерлік жеткіліксіздігі көрінеді.</p>

	<p><i>Критерийлер:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - сұраққа толық емес жауап берілді; - көрсету логикасы мен реттілігінде елеулі бұзушылықтар болса; - теориялық материалды баяндау кезінде елеулі қателер жіберілді (фактілерге, тұжырымдамаларға, тұлғаларға қатысты); - студент қосымша сұрақтарға дұрыс емес жауап береді.
--	--

Бакалавриаттарды даярлаудың сапа деңгейін бағалау критерийлері мемлекеттік диагностиканың нысандары мен әдістеріне байланысты дифференциалды түрде қолданылады. Кешенді емтихандағы кешенді біліктілік сынағы қорытынды бағасы тапсырмаларды орындау үшін жалпы бағалаудың сомасы болып табылады.

4. Мүгедектер мен денсаулық мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін қорытынды аттестаттауды өткізу ерекшеліктері

Мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін қорытынды аттестаттауды өткізу Жоғары білім берудің білім беру бағдарламалары бойынша қорытынды аттестаттауды өткізу тәртібі туралы ережеге сәйкес жүзеге асырылады.

Мүмкіндігі шектеулі студенттер, барлық басқа студенттер сияқты, белгілі бір студенттің ерекшеліктері мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, дер кезінде жеке оқу жоспары бойынша оқи алады. Мүмкіндігі шектеулі адамдарға арналған жеке оқу жоспары бойынша оқу кезінде жоғары білім алу мерзімі қажет болған жағдайда ұзартылуы мүмкін, бірақ бір жылдан аспауы мүмкін.

Оқытудың жеке кестесін жасау кезінде сабақтарды өткізудің әртүрлі нұсқаларын қарастыру қажет: білім беру ұйымында (академиялық топта және жеке), қашықтықтан оқыту технологияларын қолдану арқылы үйде.

Мүмкіндігі шектеулі адамдардың нозологиясының ерекшеліктерін ескере отырып, қорытынды аттестаттау жүргізу. Білім алушыларды қорытынды аттестаттау рәсімдерін іске асыру үшін білім беру ұйымы Мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін бейімделген және олардың негізгі білім беру бағдарламасында жоспарланған оқыту нәтижелеріне қол жеткізуін бағалауға мүмкіндік беретін бағалау құралдарының қорын құруы тиіс, сонымен бірге білім беру бағдарламасында жарияланған барлық құзыреттерді қалыптастыру.

Мүмкіндігі шектеулі білім алушыларды қорытынды аттестаттау нысаны жеке психофизикалық ерекшеліктерін ескере отырып белгіленеді (ауызша, қағазда жазбаша, компьютерде жазбаша, тестілеу түрінде және т.б.). Қажет болған жағдайда мүмкіндігі шектеулі білім алушыға жауап дайындауға қосымша уақыт беріледі. Мүмкіндігі шектеулі жандар үшін қорытынды аттестациядан қашықтан өтуге мүмкіндік бар.

